

Jpravništvo Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Insistentni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor, Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje, Kocenova ulica 2
Telefon št. 190.

Računi pri ostri čeki zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo.

Italija in novi položaj

V zvezi s sklenitvijo ankerskega pakta se te dni v časopisju vseh evropskih držav mnogo razpravlja o novem položaju Italije v pogledu odnosov do obeh zapadnih velesil. Razume se samo po sebi, da vzbujajo te razprave veliko pozornost v Rimu, a tudi v Nemčiji ne prikrivajo svojega zanimanja zanje.

V poglavju italijanskih odnosov do zapada moramo seveda ločiti angleško-italijansko razmerje od francosko-italijanskega. Glede prvega se na splošno priznava, da ga po lanskem velikonočnem sporazumu, ki je stopil v veljavo 16. novembra 1938, navzlec nesoglasjem splošnega značaja dejansko vendarle ne teži noben konkreten spor, medtem ko je francosko-italijansko razmerje sicer znatno izboljšano, toda še ne podprto z dogovori, ki bi odstranili možnost sporov glede nekaterih konkretnih vprašanj.

Pred izbruhom vojne se je razpravljalo o možnosti italijanskega vojaškega sodelovanja z Nemčijo z ozirom na to, da so bili odnosi med zapadom in Italijo precej napeti. Toda, ko se je kriza bližala vrhuncu, se je Italija prav do zadnjega trudila, da bi preprečila izbruh vojne, in sta ji obe zapadni velesili javno izrekli za to zahvalo in priznanje. Ko se je italijanska vlada s svojim sklepom 1. septembra odločila, da ne bo v sedanjem oboroženem spopadu podvzela »nobene pobude vojaško-operativnega značaja«, sta Anglija in Francija vrednotili to italijansko »politiko čakanja« tako, da sta razlike v postopanju z Nemčijo in z njo še bolj poudarili. Vestni opazovalci niso prezrli, da so bile v francoskih listih od začetka vojne dalje cenurirane vse vesti, ki bi jih lahko tolmačili v Italiji neugodno. Znano je tudi, da je Daladier v vseh svojih izjavah po izbruhu vojne ponovno pohvalno omenil italijansko prizadevanja za ohranitev miru. Ko je 11. oktobra v svojem odgovoru na Hitlerjeve mirovne predloge omenil med drugim, da Francija ni vstopila v sedanjo vojno, da je vodila »križarsko vojno proti ideologijam«, je informirani rimski poročevalec pariskega poluradnega »Temp sa« zapisal, da je bila ta izjava v italijanski javnosti ugodno sprejeta, »ker je očistila pot, ki naj vodi k francosko-italijanskemu zblizanju, ene najhujših ovir«. V tem, za italijanski fašizem ugodnem smislu so tolmačili Daladierove izjave vsi francoski listi brez izjeme in tako zvane še vedno tudi vse francoske radijske oddaje.

K podpisu ankerskega pakta italijanski listi niso takoj zavzeli stališča, tem bolj pa so se zato angleški in francoski krogi trudili, da bi novi pakt prikazali v čim ugodnejši luči za Italijo in njeno miroljubna prizadevanja v sredozemskem bazenu in zlasti na Balkanu. Tako je rimska »Tribuna« objavila pred dnevi daljši dopis svojega londonskega poročevalca, ki pravi, da je sedaj eden izmed ciljev angleške diplomacije očitno v tem, da bi se področje turško-italijanskih odnosov »očistilo vseh trnov«, kar naj bi preprečilo »razširjenje sedanjega konflikta na Sredozemlje«. V Londonu sicer ne prikrivajo, da je sklenitev ankerskega pakta izjavila v Italiji prvi hip nepovoljen vtis, zlasti v zvezi z izvorom nekaterih določb ankerske pogodbe, ki so bile prvotno zamišljene predvsem proti Italiji. Pakt je bil razen tega sklenjen za dobo 15 let, kar kaže, da so pogodbenice upoštevale pri svojih obveznostih ne le trenutni položaj, temveč tudi vse kasnejše spremembe, ki bi mogle nastopiti. Toda ne da se prikriti dejstva, piše »Tribuna«, da računata obe zaveznici na zapadu z očitno možnostjo prijateljstva z Italijo. Po londonskem mnenju bi se interesi vseh treh velesil in Turčije lahko spravili v sklad, to pa že zaradi skupne želje po omejitvi sedanjega konflikta. Razen tega lahko računa Italija tudi s tem, da je zapadni velesili na Balkanu ne bosta motili v njenih prizadevanjih za poglobitev odnosov z evropskim jugovzhodom.

Londonski poročevalec italijanskega lista je najbrž pravilno cenil trenutna prizadevanja Anglije in Francije, ki gredo za tem, da bi se ankerski pakt spravil na eni strani v sklad z željo vsega evropskega jugovzhoda, ki hoče ostati izven sedanje vojne, na drugi strani pa tudi z italijanskimi napori za utrditev italijanskega položaja na Balkanu. Morda si to na zapadu zamišljajo na podobni osnovi, kakor jo ankerska pogodba glede vzhodnega dela Balkana nakazuje v skupni obzirnosti do Rusije. Naj bo s tem, če kakorkoli, dejstvo je, da spremenjeni angleški in francoski ton glede Italije ni ostal neopažen tudi drugod, zlasti v Nemčiji, kjer so seveda na novem razvoju zelo zainteresirani. Gotovo so v veliki meri v zvezi s tem tudi najnovejša posvetovanja pri Hitlerju. Vsekakor pa opazovalci novega razvoja niso prezrli dolgega članka, ki ga je v listu »Frank-

V BERLINU PRIPRAVLJAJO NAČRT ZA EVROPSKO BLOKADO ANGLIJE

Po svetu spremljajo z veliko napetostjo berlinska posvetovanja nemških vojaških in političnih voditeljev — Pričakuje se poostreitev vojne proti Angliji

Pariz, 23. okt. z. V tukajšnjih političnih krogih z naniranjem, zasledujejo živahna posvetovanja, ki se vodijo v Berlinu med nemškimi vojaškimi, političnimi in strankinimi voditelji. Danes so se zbrali v Berlinu vsi okrožni voditelji (Gauleiter), da bodo kancelarju Hitlerju koročali o razpoloženju med narodom. Kar se tiče rezultata posvetovanj kancelarja Hitlerja z vojaškimi krogi, domnevajo, da je računati s poostreitvijo vojne proti Angliji, ne pa tudi proti Franciji, ker Nemčija še vedno ni opustila upanja, da se ji bo vendarle posrečilo razviti Anglijo in Francijo. Glede poostreite vojne proti Angliji pa v tukajšnjih političnih krogih zelo dvomijo, da bi to uspelo, ker bodo v zimskem času letalski napadi na Anglijo skoraj nemogoči prav tako pa v zimski dobi tudi ni možna večja akcija na morju.

London, 23. okt. z. Kakor se doznava, razpravljajo v Berlinu o možnosti poostreite kontinentalne blokade proti Angliji. Nemčija bo poskušala v ta namen navezati čim tesnejše stike z nevalnimi državami in jih pridobiti za to, da bi ves svoj izvoz usmerile preko Nemčije. Na ta način bi imela Nemčija možnost, da izvoz v Anglijo popolnoma ustavi.

V londonskih krogih so že v naprej preprčani o neuspehu te akcije. Kar ni uspelo Napoleonu, po mnenju londonskih krogov tudi ne bo uspelo Hitlerju.

Prvi odmevi v listih

Pariz, 23. okt. AA. (Havas). Pariško časopisje pripisuje velik pomen posvetovanjem, s katerimi je voditelj rajha in državni kancelar Hitler začel zadnja dva dneva, kajti ni dvoma, da se je vodja rajha odločil za pomembne sklepe, ko je poklical vse nacionalistične veljake na posvetovanje. »Petit Parisien« pravi med drugim: Poklicanje zaupljivih osebnosti v Berlin napoveduje, kakor je bilo bl slučaj tudi do zdaj, sklepe, ki bodo presegali okvir običajne delavnosti vlade. Delavski list se strinja z ostalimi diplomatskimi uredniki pariških časopisov, ko pravi, da se v Nemčiji vsekakor pripravljajo novi sklepi.

London, 23. oktobra. AA. (Reuter). Diplomatski urednik »Timesa« trdi, da sestane pokrajinskih poglavarjev in pokrajinskih voditeljev iz vse Nemčije v Berlinu pomeni, da je treba pričakovati važnih sklepov nemške vlade glede vprašanja novih vojaških operacij.

London, 23. oktobra. AA. (Reuter). Norveški list »Dagbladet« misli, da nemški načrt o kontinentalni blokadi, ne bi mogel uspeti niti tedaj, če bi se blokada res izvedla, ker je Velika Britanija neodvisna od oskrbe od evropskega kontinenta.

Pogajanja z nevtralnimi državami

London, 23. okt. br. Nocojšnji listi beležijo iz Berlina vesti, da snuje nemška vlada proti Angliji in Franciji kontinentalno blokado. V ta namen je bil v Berlinu ustanovljen poseben centralni urad, ki ga vodi

Rusija noče iti v vojno

Odklonilen Stalinov odgovor na Hitlerjevo pismo

Pariz, 23. okt. o. »United Press« poroča iz polslužbenega vira, da je Stalin v svojem odgovoru na poslednje Hitlerjevo pismo odklonil, da bi Rusija podvzela kakršnokoli vojno akcijo proti Angliji in Franciji. Stalin je odgovoril na Hitlerjevo pismo, ki ga je prinesel v Moskvo poseben emisar. Hitler je baje zahteval v njem vojaško pomoč Rusije na kopnem in v zra-

furter Zeitung« objavil v nedeljo njegov direktor dr. Kircher, čigar zveze z nemškim zunanjim ministrstvom so znane.

Dr. Kircher razpravlja namreč v svojem članku o italijanskih odnosih do zapada. Tudi on opozarja na spremenjeni angleški in francoski ton glede Italije, prihaja pa do zaključka, da o kakih spremembah v italijanskem držanju ne more biti govora, ker so italijanski interesi slej ko prej povsem istovetni z nemškimi, ne pa z angleškimi ali francoskimi. Italija, tako piše dr. Kircher, čaka v miru na nadaljnji razvoj dogodkov in dela nemoteno naprej. Interes Italije je predvsem v tem, da čaka na »takšno razporeditev ravnotežja sil v Evropi, ki bo za njene cilje ugodna«. Vodilno načelo italijanske politike je po nemškem tolmačenju, da »more samo močni doseči svoje pravice«. Po tem prepričanju postopa Mussolini.

Takšno so torej sile in protisile, ki si stoje v novem položaju po podpisu ankerske pogodbe nasproti. V kolikor gre pri tem predvsem za diplomatske ofenzive, ki se, kakor vidimo, razvijajo v različnih smereh, moramo iskati ozadje sedanje diplomatske borbe predvsem v težnji po novem ravnotežju sil v Sredozemlju, na jugovzhodu Evrope in na bližnjem vzhodu.

narodno socialistični prvak Deitz. Po istih informacijah se je nemška vlada po diplomatski poti že pričela pogajati z nevtralnimi državami, da bi svoj trgovinski promet z drugimi nevtralnimi državami po morju usmerile po kielskem prekopu. To velja zlasti za švedsko, finsko in baltičke države. V takem primeru se trgovinske ladje teh držav ne bi izpostavljale nevarnostim, da bi jih nemške podmornice ali nemška letala nadlegovala, na drugi strani pa jim tudi ne bi bilo treba iskati pomoči pri angleških pomorskih vojni silah.

Ribbentrop bo danes govoril

London, 23. okt. o. V angleških političnih krogih pričakujejo, da bo nemški zunanji minister Ribbentrop v svojem jutrišnjem govoru v Gdansk naznačil nadaljnje načrte Nemčije. Menijo, da bo v tem govoru reasumiral vse, o čemer so razpravljali v zadnjih dneh pri kancelarju Hitlerju.

Možnost posredovanja Roosevelta?

London, 23. okt. z. United Pres poroča iz New Yorka, da bo imel bivši belgijski ministrski predsednik Van Zeeland, ki je včeraj prisel v Ameriko, važne razgovore s predsednikom Rooseveltom o možnosti ameriškega posredovanja v evropskem konfliktu. Van Zeeland dobro pozna stališče Nemčije in stališče zaveznikov ter bo mogel z Rooseveltom podrobno proučiti položaj.

Rim, 23. okt. o. Italijanski listi trdijo, da je bivši predsednik belgijske vlade Van Zeeland prisel v Ameriko z namenom, da bi vplival na predsednika Roosevelta v tem smislu, da bi podvzel akcijo za rešitev miru. Van Zeeland je baje prinesel v Ameriko angleški in francoski odgovor na mirovne predloge ter računajo, da bo sedaj Roosevelt podvzel mirovno akcijo s pomočjo nevtralec.

Nevtralnostna debata v Zedinjenih državah

Washington, 23. okt. AA. (Havas). Senator Borah je imel včeraj po radiu zelo oster govor, v zvezi z razpravo o spremembi nevtralnostnega zakona. Borah je izjavil, da sedanja nevtralnost, kakor je določena po zakonu, sploh ne zasluži imena nevtralnost. Tudi drugi republikanski senator Gerard, ki je znan kot nasprotnik ukinitve prepovedi izvoza orožja, je imel včeraj govor po radiu. V njem je dejal, da ukinitve prepovedi izvoza orožja žele oni, ki simpatizirajo z gotovimi državami v Evropi, ki pa ne upoštevajo pravih gospodarskih interesov Zedinjenih ameriških držav. Drugi, mnogo važnejši razlog bi bilo mišljenje onih ki vojno mornarico Velike Britanije smatrajo kot prvo obrambno črto USA.

ku, po neki verziji pa 2.000 letal. Stalin je pristal edino na to, da sodeluje Rusja v skupni nemško-ruski deklaraciji o sedanjem političnem položaju. Ta deklaracija bi bila podana v mejah znanega uvodnika »Izvestij«, vendar pa Stalin ni hotel pristati na izjavo, da je Rusija pripravljena podpreti Nemčijo pri vseh njenih odločitvah. Rusija nikakor ne želi prevzeti nadaljnjih obveznosti. Zdi se, da čaka Stalin na nadaljnji razvoj dogodkov. Prevladuje pa prepričanje, da Rusija za nobeno ceno ne bo stopila v vojno.

Sven Hedín o svojih razgovorih s Hitlerjem

Stockholm, 23. okt. o. Dopsnik »News Chronicle« je imel razgovor s Sven Hedínom o njegovem sestanku s Hitlerjem. Sven Hedín je izjavil, da bo vojna, če se bo res razširila, strašna in da bo dovedla do propasti zapadne civilizacije ter zmagaje boljševizma. Samo eno nas more rešiti, je dejal, in sicer angleško-nemško sodelovanje, kar je tudi Hitlerjevo mnenje. Samo to lahko ustavi prodiranje boljševizma proti zapadu. Hitler sovraži vojno ter ne sovraži Anglije in Francije. Hitler mu je izjavil, da se mu zdi ta vojna nesmiselna in nesrečna za Anglijo in Francijo. Na vprašanje, ali se bo Nemčija umaknila iz Poljske in Češkoslovaške, je Hitler izjavil, da bo Poljska formirana kot nepol suverena država pod vplivom Nemčije, ki pa se iz Češkoslovaške ne bo umaknila.

Prve volitve v ruski Poljski

Moskva, 23. okt. o. Včeraj so bile v bivših vzhodnih krajih Poljske, ki jih je zasedla Rusija volitve v narodno skupščino. Poljakov, Ukrajincev in Židov ki so imeli volilno pravico, je bilo okrog 9 milijonov. Kandidiral je tudi Stalin. Iz Moskve so ob-

javili, da je bilo oddanih okrog 70 odstotkov glasov za vladne kandidate. V Lvovu je glasovalo komaj nekaj nad polovico volilcev. Organizacija volitev je bila poverjena rdeči vojski in njenim političnim komisarjem. Skozi Lvov so včeraj ves dan korakale vojaške godbe in tovrstne kolone. Novoizvoljeni poslanci se bodo sestali 26. t. m. ko bodo sklepali o priključitvi zasednega področja Bele Rusije, oziroma Ukrajine k zvezi sovjetskih republik. Sovjetski poročevalci trdijo, da je v zapadni Ukrajini glasovalo 80 odstotkov volilnih upravičencev. V zapadni Beli Rusiji pa okrog 70 odstotkov.

Izvoz ruskega mangana

Berlin, 23. oktobra. AA. (DNB). Vest, po kateri je Sovjetska Rusija ponudila

Združenim ameriškim državam 160.000 ton mangana, je več tujih časopisov ter tudi »United Press« komentiralo, kakor da naj to pomeni, da bo Sovjetska Rusija dobavo mangana za potrebe nemške vojne industrije zmanjšala. Z nemške merodajne strani izjavljajo, da so ta tolmačenja netočna. Rusija proizvede nad polovico celotne svetovne proizvodnje mangana. Ona ga ima dovolj tako zase kakor tudi za nemške potrebe in ji še ostaja del, ki ga more ponuditi drugim državam.

Izpušeni nemški aretiranci v Rusiji

Moskva, 23. okt. o. Tas objavlja, da je vlada sklenila izpustiti iz zaporov 3.000 nemških specialistov, ki so bili zaprti iz raznih političnih razlogov.

Nadaljevanje pogajanj med Finsko in Rusijo

Na včerajšnjem sestanku je finska delegacija predložila svoje protipredloge — Zboljšan položaj za Fince

Moskva, 23. okt. s. Finska delegacija pod vodstvom dr. Paasikivija in finančnega ministra Tannerja je danes dopoldne dospela v Moskvo. Finska delegacija je bila ob svojem prihodu v Moskvo na beloruskem kolodvoru sprejeta zelo svečano. Rusko zunanje ministrstvo je tako popravilo slab vtis, ki ga je napravilo dejstvo, da dne 14. oktobra, ko je dr. Paasikivi po svojih prvih razgovorih z ruskimi državniki zapuščal Moskvo, zastopniki ruske vlade niso pozdravili Fincev. Danes so bili pri sprejemu na postaji prisotni tudi poslaniki Švedske, Norveške in Danske delegacija, ki jo sestavljajo dr. Paasikivi, finančni minister Tanner, finski poslanik v Moskvi ter nekateri strokovnjaki vojnega in zunanjega ministrstva, se je nastanila v »Domu državnih gostov.« Dopoldne so se glavni člani delegacije odpravili v Kremelj, kjer so se ob 17. uri sestali s predsednikom sveta komisarijev in komisarjem za zunanje zadeve Molotovom. Razgovoru je prisostvoval tudi Stalin.

Po mnenju tukajšnjih tujih diplomatskih krogov je sedaj položaj za Finsko mnogo ugodnejši kakor je bil pri prvih razgovorih. Moralna solidarnost s Finsko, ki so jo izrazili suvereni nordijski držav ter predsedniki vseh 21 ameriških republik z Rooseveltom na čelu, je popolnoma spremenila situacijo. Vsekakor je računati s tem, da bo Finska sedaj v kratkem uspelo dobiti sporazum, ki ne bo v nobenem pogledu zadel niti njene nevtralnosti, niti njene suverenosti.

Dve in pol ure prvega razgovora

Moskva, 23. okt. s. Finska delegacija je imela proti večeru v Kremlju prvo konferenco z ruskimi državniki. Razgovor je trajal dve in pol uri.

Turčija dobila posojilo v znesku 15 milijard

Anglija in Francija hočeta do skrajnosti izpopolniti oborožitev Turčije

Curij, 23. okt. z. Z dobro poučene strani se doznava, da sta Anglija in Francija stavili Turčiji na razpolago kredit v znesku 60 milijonov funtov v zlatu za izravnavo turške trgovinske bilance in za odplačilo turških dolgov v nekaterih državah. Razen tega dobi Turčija 25 milijonov funtov za nabavo orožja in municije, 10 milijonov pa za nabavo drugih vojaških potrebščin. Skupno znaša kredit 95 milijonov funtov, to je okrog 20 milijard dinarjev.

Carigrad, 23. okt. AA. (Reuter). Po vesteh iz Ankare obstoji upanje, da bo Turčija v najkrajšem času izplačala kredit 60 milijonov funtov šterlingov (15 milijard dinarjev), za katerega je angleška vlada prevzela jamstvo. Istočasno bo Velika Britanija izvršila velike nakupe raznega blaga iz Turčije. Pogajanja glede tega kredita so potekala istočasno s pogajanjmi za podpis ankerskega sporazuma.

Ankara, 23. oktobra. AA. (Stefani). Potrjuje se vest o posojilu, ki ga je Turčija najela v Veliki Britaniji in Franciji v višini 60 milijonov funtov.

Angleško tolmačenje ankerskega pakta

London, 23. okt. o. Današnji »Times« komentira v uvodniku ankerski pakt in pravi, da je ta pogodba konsolidirala edinstvo in neodvisnost balkanskih držav, ne da bi izzivala Rusijo ali Italijo. Italija ima zaslugi, da sta Madžarska in Rumunija zboljšali svoje medsebojne odnose. Italijanska vlada dela za stabilizacijo razmer na Balkanu. Zato je bistveno za an-

Finski delegat — Stalinov rešitelj

Kodanj, 23. okt. o. Finski finančni minister Tanner, ki se je pridružil finski delegaciji, ima v Moskvi starega prijatelja, namreč Stalina samega. Tanner je leta 1905. rešil življenje Stalinu, ki je bil takrat kot mlad revolucionar pred rusko policijo pobegnil na Finsko, kjer ga je Tanner dalje časa skrival. Zato je finska vlada smatrala, da bi bil Tanner najbolj primerna oseba, ki bi lahko vplivala na Stalina.

Pogajanja o izročitvi Vilna

Berlin, 23. oktobra. AA. (DNB). Iz Kovna poročajo, da je rusko vojaško odposlanstvo, ki je včeraj tja prišlo, danes že stopilo v akcijo. Po protokolarnih običajih je litovsko-ruska komisija takoj začela zasedati. Rusko vojaško odposlanstvo ima po sovjetsko-litovskem paktu pravico izročiti Litvi pokrajino Vilno.

Beg iz baltičskih držav

Helsinki, 23. okt. z. Semkaj je pribežalo iz baltičskih držav na tisoče beguncev, tako da so nastale težave glede njihove nastanitve. V večini primerov gre za Nemce, ki se ne marajo vrniti v Nemčijo, a tudi ne ostati v baltičskih državah, ker se boje, da bo tam kmalu zavlada komunizem. Mnogo pa je med njimi tudi takih, ki so pred 20 leti pobegnili iz Rusije in se sedaj boje represalij. Finska vlada se brani dati tem beguncem dovoljenje za nastanitev na Finskem, da ne bi zaradi tega prišlo do sporov z Rusijo in Nemčijo. Beguncem je dovoljeno le začasno bivanje, ob enem pa se je finska vlada obrnila na vlade ostalih skandinavskih držav, da bi skupno z njimi rešila ta problem, ki se je pojavil docela nepričakovano.

Odhod francoskega in angleškega generala

Carigrad, 23. okt. AA. (Stefani). Od generala Weyganda, ki je odpotoval v Bejrut in generala Wawela, ki se je podal v Aleksandrijo, so se poslovili na železniški postaji v Ankari funkcionarji turške vojske. Načelnik glavnega generalštaba maršal Cakmak je izjavil zastopnikom časopisov, da je popolnoma zadovoljen z uspehi razgovorov, ki jih je imel z generalom Weygandom in Wawelom.

Nova Papenova misija v Ankari

Berlin, 23. okt. br. Tu so se danes razširile senzacionalne vesti, da je poslanik Papen prejel od nemške vlade nalog, da se nemudoma vrne v Ankaro s posebno diplomatsko misijo. Ta vest je izzvala v diplomatskih krogih presenečenje, ker si ne morejo raztolmačiti, kakšne predloge bi mogla nemška vlada še postaviti Turkom, odkar so se postavili na stran Anglije in Francije.

Petrolej na Novi Gvineji

Amsterdam, 23. okt. br. Na Novi Gvineji so strokovnjaki zadnje tri mesece iskali petrolejskih ležišč. Sedaj se je iskanka končala z uspehom. Navrtali so več vrelcev, iz katerih bruha mineralno olje v velikih množinah.

Na fronti popoln mir

Izjemno se enkrat strinjajo poročila obeh taborov

Berlin, 23. okt. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadni fronti razen topniškega streljanja in izvidniških akcij ni bilo nikakršnih vojnih operacij. — Dne 21. oktobra ob 12.45 je angleško trimotorno letalo letelo od vzhoda preko železniške postaje Konzen, 25 km jugovzhodno od Aachena in preko bližnje belgijske meje nazaj proti zapadu.

Pariz, 23. okt. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi izdalo naslednje 57. vojno poročilo:

Na vseh fronti potekla je splošna mirna.

London, 23. oktobra. AA. Reuter poroča iz Pariza: Na zapadni fronti v celoti prevladuje skoro popolno zatišje. Običajna živahnost vlada le v bojni črti, kjer maskirajo bodoče žice in kopljeje jarkov. Edino na prednji postojanki pri Orenthalu je bilo streljanje precej hudo. Toda naj so nemški vojaški krogi sklenili karkoli na svojih mnogostevilnih vojaških in diplomatskih konferencah, francoska armada je pripravljena.

Dopusti za francoske frontne vojake

Pariz, 23. okt. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je izdalo vrsto ukrepov, po katerih bodo francoski vojak, ki se bore na fronti vsake tri mesece poslani domov na dopuste po 8 do 10 dni. Vojaki, ki so bili odlikovani, bodo prejeli še dodatne dopuste po 3 dni. Po možnosti bodo čim več vojakom dovolili božične dopuste.

Molčeči nemški ujetniki

Pariz, 23. oktobra. AA. Na vsej fronti ob Renu in Mozeli vlada popoln mir. Vse operacije zadnjih dni so sestajale iz pošiljanja patrulj v prostor, ki ga ni zavzel

sovražnik. Presenetili smo več nemških patrulj in jih pripeljali v francoske linije. Nemški vojak, ki se zelo zapeti in ne govore ničesar drugega kakor samo o gmotnih razmerah, v katerih žive.

Kralj Jurij v miličnem taborišču

London, 23. okt. s. Angleški kralj je danes posetil taborišče milice in je več ur prisostvoval vajam miličnikov. Kralj je nosil uniformo maršala.

Neosnovane vesti o odpoklicu Belgijcev iz Francije

Pariz, 23. okt. s. Tukajšnje belgijske poslanstvo zanika kot popolnoma neosnovane vesti, da bi bili vsi belgijski vojniki obvezniki iz Francije poklicani v Belgijo.

Angleški odgovor na nemške očitke

London, 23. oktobra. AA. Informacijsko ministrstvo poroča: Nemške propagandne organizacije so preplavile mnogo nevtralnih držav z letaki iz Berlina, češ da je Velika Britanija dobavljala Poljski strupeni plin »rumeni križ«. Ta plin naj bi bile uporabljale poljske čete pri nemški invaziji. Tak način nemške propagande je zbudil upravičeno nejevoljo. Treba je vnovič kategorično zavrniti take nemške obtožbe, čeprav je britanska vlada to že prej storila. Prvi britanski demantji naglašajo, da so Nemci uporabili podobne manevre leta 1915, nakar so sami začeli uporabljati strupene pline proti francoskim kolonijskim četam in proti 1. kanadski diviziji.

Letala in mine na morju

Podrobnosti o sobotnem nemškem letalskem napadu na skupino angleških trgovskih ladij

London, 23. okt. s. O sobotnem napadu nemških letal na skupino angleških trgovskih ladij in spremljajočih vojniških ladij poročajo očividci še nekaj podrobnosti. Dopolnilno se na sedaj ladjami najprej ponovno prikazala izpod nizkih oblakov nemška izvidniška letala. Spremljevalne ladje so jih obstreljevale. Ob 12.30 so se iz megle pojavili trije bombniki. Vse spremljevalne ladje so takoj otvorile ogenj. Letala so vrgla nekaj bomb, nato pa zopet izgubila v megli. Ko se je megla dvignila, so se visoko v oblakih zopet pojavili nemški bombniki. Dve skupini treh letal sta ponovno napadli ladje. Največja vojna ladja je letala močno obstreljevala, nakar so letala zbežala. Letala so metala zopet bombe, ki pa so vse padle v vodo. Sledil je ponoven napad sovražnih letal. Med tem se je približala skupina angleških lovskih letal, ki je nemška letala dokončno pregnala. Angleških ladij ni zadela nobena bomba in napad ni zahteval nobene žrtve.

Razstreljene mine

London, 23. okt. s. Angleška letala, ki so spremljala skupino trgovskih ladij v Severnem morju, so z višine pravočasno opazila dve polji min in opozorila ladje, da so se jim ognile. Letala so nato mine s strelji iz strojnice razstrelila.

Dve manjši angleški ladji potopljeni

London, 23. okt. s. Angleško, letalsko ministrstvo javlja, da so angleška letala imela zopet v dveh primerih uspehe proti nemškimi podmornicam. En napad na podmornico je bil izvršen v Severnem morju, drugi pa v Atlantiku. V obeh primerih sta bili, po vseh znakih sodeč, podmornici uničeni.

Dve nemški podmornici uničeni?

London, 23. okt. s. Danes sta bili v bližini angleške obale potopljeni zopet dve angleški ladji. Ob severni škotski obali je bila torpedirana ladja »Seaventure« (1375 ton). Posadka 25 moških se je v rešilnem čolnu rešila na islandsko obalo. Druga ladja »Whitemant« (1692 ton) pa se je potopila po eksploziji, za katero se ni ugotovljeno, če jo je povzročila mina ali torpedo. Doselej je rešenih 5 moških posadke, 14 pa jih še pogrešajo. Ni pa izključeno, da jih je rešila kakšna druga ladja.

Bilanca preteklega tedna

London, 23. oktobra. AA. (Reuter). Dobro obveščeni pomorski krogi razpolagajo sedaj s podatki, ki dokazujejo, da so Nemci v toku minulega tedna izgubili najmanj 16 bombnikov o priliki svojih letalskih napadov na angleške ladje in pristanišča. Isti krogi dodajajo, da večina števila nemških izgub verjetno je stvarna. Na angleški strani je bilo okoli 30 človeških žrtev. Nobena angleška ladja ni bila potopljena, edino stara šolska ladja »Iron Duke« je bila poškodovana. Minulo soboto so nemška letala napadla vojne ladje, ki so spremljale neke trgovske ladje ob obalah Yorkshira. Spremljevalne ladje ter obalah Yorkshira, je takoj začelo streljati na nemška letala ter jih 4 streljalo. Nobena angleška ladja ni bila poškodovana o priliki tega zračnega napada, ki pomeni prvi zračni napad na vojne ladje, ki spremljajo trgovske ladje.

Po zatrditvam očividcev so angleške ladje plule v južni smeri. Letala so priletela od severa. Takoj ko so se letala pojavila, so začele vojne ladje na nje streljati. Istega dne so se četrte ure pozneje ponovno pojavili trije bombniki, ki so se pa kmalu izgubili v oblakih, ker je bil sprejem s strani angleških ladij prevroč. Čez pol ure, to je ob 13. se je pojavilo večje število sovražnih letal ter napadlo ponovno angleške ladje. Kmalu pa je priletela eskadrila angleških lovcev s kopnega ter začela preganjati napadalce. Sovražna letala niso povzročila nobenih žrtev ter so vse trgovske ladje prispelle točno v odrejenem času na določena mesta. Ob tej priliki naglašajo angleški mornariški krogi, da dosedanje angleške izgube znašajo samo 10% izgub,

Škofovska konferenca v Zagrebu

Zagreb, 23. okt. Jutri se bo pričela v škofijiški palači konferenca katoliškega episkopata pod predsedstvom zagrebskega nadškofa dr. Stepinca. Konferenca se bodo udeležili vsi štirje nadškofi in 16 škofov. Na njej bodo razpravljali o važnih cerkvenih vprašanjih. Največjo pozornost bodo posvetili šolstvu in vzgoji mladine. To vprašanje je sedaj posebno aktualno zaradi organizacije banovine Hrvatske. Prav tako smatrajo za važno zagotovitev gmotnih sredstev za razne cerkvene ustanove v zvezi s sestavo novega državnega in banovinskega proračuna. Konferenca bo trajala več dni.

Poslaniki pri ministru šuteju

Beograd, 23. oktobra. AA. Danes ob 10.30 je finančni minister dr. Juraj Šutej sprejel v svojem kabinetu francoskega poslanika Brugera, ob 12. pa ameriškega poslanika Arturja Laina.

Škoda zaradi poplave na Visu

Split, 23. okt. o. Komisije so ugovorile, da so nedavne poplave povzročile na otoku Visu poldrug milijon dinarjev škode.

Španski unitarizem na nemške obtožbe

Madrid, 23. oktobra. AA. (Havas) Pri otvoritvi madridskega vseučilišča je prosvetni minister Ibanez podčrtal v svojem govoru, da pojde to vseučilišče po sledovih svoje velike zgodovine. Univerza v Madridu bo nadaljevala svoje delo v duhu politike nove Španije. Na vseučilišču bo vlada-lo isto unitarno načelo kakor v državi. Družba in cerkev bosta morali živeti v tesnem sodelovanju. Vseučilišče bo sprejemalo vse špance brez razlike ne glede na sloje, v mladini bo pa utrjevalo nacionalnega duha, kajti če je lažna doktrina ki nas je pripeljala do roba prepada izšla z vseučilišča, je končal minister, je iz iste srede izšla tudi študentska mladinska falanga, ki je s svojo krvjo odkupila storjene grehe.

Seja španske vlade

Madrid, 23. oktobra. AA. (Stefani) Španska vlada je imela sejo pod predsedstvom generala Franca. Sklenjeno je bilo, da se v proračun vnesejo tudi postavke za cerkve.

Poplavna katastrofa v Španiji

Madrid, 23. oktobra. AA. (Havas). V vsej pokrajini Cartagine zelo hudo dežuje in so nastale velike povodnje. Vse reke so prestopile bregove. Doselej je okoli 40 človeških žrtev. Pomoč je prispela doselej iz Murcije. Alifanta in celo iz Madrida. Reševalci hite, da rešijo prebivalstvo in ga oskrbe z živežem. Španska narodna banka bolnišnica Rdečega križa in palača špansko-ameriške banke, skoraj popolnoma pod vodo. Stvarna škoda je zelo velika. Tolikšne povodnji ne pomnijo v teh krajih že od leta 1909.

Prehrana v Angliji

London, 23. okt. br. Ministrstvo za prehrano je izdalo komunikate, v katerem ugotavlja, da je za konzum mesa v Angliji v zadnjem času zelo povečal. Vojstvo po rabljuje porabili kot civilizirani. Zaradi tega so se pričele z Argentino pogajanja, da bi se dobave argentinskega mesa povečale. Pogajanja so se uspešno zaključila in je bil dosežen sporazum o dodatni dobavi dveh milijonov stotov mesa. Po dosedanjih proračunih bo namreč letošnji konzum mesa v Angliji za to količino presegal lanskega.

V Londonu se javnost že nekaj časa bavi z govoricami, da bo konzum živinskih potrebščin tudi v Angliji racionaliziran. Splošno so računali s tem, da bodo racionalizacijski ukrepi izdani šele pričetkom prihodnjega leta. Sedaj pa so se razširile vesti iz zanesljivih virov, da vlada že pripravlja take ukrepe, ki se bodo baje uveljavili 13. novembra.

Slovaški drobiž

Bratislava, 20. oktobra.

— Vprašanje veleposelstev na Slovaškem je rešila že vlada Češkoslovaške, ki je na Slovaškem razlastila skoro 700.000 na plemiških cerkvenih in samoupravnih posestev. Po dunajski arbitraži je od tega ostala površina pripadala Madžarski. Zdaj ostala površina pripadla Mažarski. Zdaj se je v Bratislavi sestala narodno-gospodarski odbor poslanske zbornice, ki bo raztegnil agrarno razlastitev po novih načelih. Za razlastitev bo prišlo v postev še 40.000 ha židovskih posestev in 18.000 ha tujih državljani. V nekaterih primerih se bo razveljavila stara agrarna reforma, ki je českim kmečkim kolonistom razdelila okoli 25.000 ha; ta površina se bo izročila sedaj v last slovaških kmetov. Nova agrarna reforma zbirala z načela, da smotno lastniti zemlje biti samo slovaški kmetje.

— Bratislavski odbor iz Slovaške na Češko razlastiti, da bi se morala akcija potekati, kar je mela med Slovaške in poljskimi kmeti, ki so v dveh mesecih popolnoma obnovila in se še poglabljala. Ta antanta se bo morala ohraniti tudi po skupni zmagi, predstavljati bo morala jamstvo, da se bo na svetu pojavil nov duh zakonitosti in medsebojnega razumevanja mesto duha sovraštva, ki je evropski kontinent pahnil v nesrečo.

Rumunsko-egiptska gospodarska pogajanja

Kairo, 23. okt. br. Egiptovska vlada se je z rumunsko po diplomatski poti sporazumela, da se bodo v kratkem med njima pričela pogajanja za novo ureditev trgovinskih odnosov obeh držav. Danes je bilo to objavljeno, da prispe rumunska trgovinska delegacija v Kairo v začetku novembra. Pogajanja se bodo v prvi vrsti o izvozu riža iz Egipta v Rumunijo v zamejavo za rumunski petrolej.

Kjoseivanov sestavlja novo bolgarsko vlado

Vladna kriza bo končana danes ali jutri

Sofija, 23. okt. p. Kralj Boris je sprejel dopoldne v daljši avdienci bivšega predsednika vlade dr. Kjoseivanova. Dopoldne je bil dr. Kjoseivanov ponovno v avdienci pri kralju Borisu. O avdienci ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo. Verjetno pa je, da je dobil dr. Kjoseivanov mandat za sestavo svoje sedme vlade. Pričakujejo, da bo nova vlada dr. Kjoseivanova sestavljena že v teku noči in da bo vanjo stopilo pet članov sobranja.

Sofija, 23. okt. br. Kriza bolgarske vlade, ki je trajala več dni, je sedaj, kakor kaže, tik pred rešitvijo. Kralj Boris je danes dopoldne konzultiral še nekaj vodilnih bolgarskih politikov, nato pa je povelil mandat za sestavo novega kabineta dosedanjemu ministrskemu predsedniku dr. Kjoseivanovu.

London, 23. okt. o. »Daily Telegraph« poroča iz Carigrada da spremljajo v turški javnosti z največjo pozornostjo razvoj bolgarske vladne krize, ker je od njega odvisno nadaljnje zdržanje Bolgarije napram Balkanski zvezi. List trdi, da namestnik Rumunija ukiniti dobavo petroleja Bolgariji, dokler ne bo pojasnila svoje bodoče politike.

Dosedanje vlade

dr. Kjoseivanova

Vlada dr. Kjoseivanova, ki je podala 19. t. m. ostavko, je nastopila svoje delo 15. novembra 1935, ko je Kjoseivanov prvič v svoji karieri prejel mandat za sestavo

nove vlade, ki je zamenjala prejšnjo vlado Toševa. Vlada je bila nato večkrat delno spremenjena. Prva rekonstrukcija je bila izvedena julija 1936, in sicer v smislu ekstremno desničarskega pokreta profesorja Cankova. Ta vlada pa je naletela na oster odpor vseh ostalih političnih strank, med njimi zlasti zemljedelske stranke. Zato je bila maja 1937 ponovno rekonstruirana. Tedaj so odstopili trgovinski, poljedelski in pravosodni ministri. Pa tudi ta vlada ni ostala dolgo brez sprememb. V januarju 1938 sta odstopila notranji minister Krasnovski in vojni minister general Lukov. Ker pa nekateri ministri niso bili zadovoljni z odhodom vojnega ministra, sta podala ostavko še trgovinski minister Barov in pravosodni minister Ognjanov. Kjoseivanov je tedaj rešil vladno krizo z novo rekonstrukcijo svojega kabineta, v katero so vstopili general Daskalov, prof. Manev, Stojan Nikeforov in Kožuharov.

Novembra 1938 so se znova pojavila notranjepolitična trenja in Kjoseivanov si je hotel pridobiti za sodelavce nekaj novih ljudi. Od dotodanjih ministrov sta ostala v novi vladi samo Kjoseivanov in general Daskalov. Proti novemu notranjemu ministru Krasnovskemu se je pojavil že takoj odpor in njegov resor je že čez nekaj dni prevzel general Nedev. To je bila poslednja vlada Kjoseivanova, ki je sedaj podala ostavko, to pot očitno v neposredni zvezi z zunanjepolitičnimi in ne notranjepolitičnimi vprašanji.

Japonska zunanja politika

Tokio, 23. okt. s. Zastopnik zunanjega ministrstva je danes izjavil novinarjem, da temelji japonska politika slej ko prej na paktu proti kominterni. Japonska pa namerava kljub temu normalizirati tudi svoje odnose z Rusijo, kar s paktom proti kominterni ni v nasprotju. Formalno sta ruska vlada in kominterni dve različni instituciji tako da ni nobene ovire za zboljšanje odnosov med Japonsko in Rusijo. Razmejitvena pogajanja z Rusijo glede Zunanje Mongolije niso bila prekinjena, temveč so bila nasprotno vsa sporna vprašanja doslej urejena na prijateljski način. Nekatera vprašanja pa bodo urejena še v skupnih pogajanjih Japonske in Rusije z Mandžukuumom.

Zastopnik zunanjega ministrstva je dalje opozoril na nedavne izjave zunanjega ministra o japonski zunanji politiki in še posebej o odnosih do Rusije in Zedinjenih držav. Ponožil je, da ni nikake ovire,

da se ne bi odnošali s Sovjetsko Rusijo uredili z diplomatskimi pogajanj.

Kar pa se tiče ureditve vseh gospodarskih odnosov z Zedinjenimi državami, bo to nekoliko težje, ker so Zedinjene države, kakor znano, že pred nekaj tedni odpovedale trgovinsko in pomorsko plovno pogodbo z Japonsko, tako da sedaj za taka pogajanja ni nobene pravne osnove.

Zamenjan japonski poslanik v Berlinu

Berlin, 23. okt. br. Japonski poslanik v Berlinu je bil odpoklican. Za njegovega namestnika je bil imenovan poslanik v Bruslju, za katerega je nemška vlada že dala svoj pristanek.

Dosedanji poslanik general Ošima je bil znan kot sotravec antikominternskega pakta in kot velik zagovornik ideje nemško-japonskega vojaškega zavezništva.

Baltik v novem položaju

Izvajanja letonskega zunanjega ministra Muntersa „Sporazum z Rusijo Letonski ni bil vsiljen“

Riga, 23. oktobra. AA. DNB: Tu je bila skupna seja vseh gospodarskih zbornic. Na seji so govorili posamezni ministri, med njimi tudi zunanji minister Munters. Poleg drugega je v svojem govoru dejal: Posledice vojne občutijo čedalje bolj tudi v nevtralnih državah. Zunanje politični položaj Letonije se je spremenil v temerju. Poljska je prenehala veljati kot faktor. Samo dve velesili, Nemčija in Sovjetska Rusija, določata položaj Vzhodne Evrope. Pri tem se je tudi medsebojni odnos med tema dvema velesilama v temerju spremenil v smislu prijateljskega sodelovanja, ki je prišlo do izraza v sporazumu o potegnitvi meja njihovih interesnih sfer. Kakor se vidi iz poslednjega govora nemškega kancelarja, ima Nemčija v baltičkih državah samo še gospodarske interese. Z ozirom na to ta prostor postaja območje vpliva Sovjetske unije. Sovjetska Rusija si pri tem ni izbrala poti enostranske akcije, temveč pot sklenitve pogodb na podlagi reciprocitete. Sovjetska unija se drži načela, da je ne bi zapletli v vojno, ter s tem vodi isto politiko, kakor tudi Letonija. Letonsko-sovjetska pogodba predstavlja sporazum med obeh državama, popolnoma različnih moči in različne ideološke strukture. Tako ta sporazum predstavlja nekaj čisto novega. Treba je upoštevati, da je pogodba bila sklenjena v vojnem času pod posebnimi političnimi okoliščinami. Pogajanja, ki so se vodila letos glede varnosti v vzhodni Evropi, so pokazala, da Sovjetska unija ne gleda ravnodušno na varnost svojih sosedov baltičkih držav. Če bi Sovjetska unija videla svojo varnost ogroženo, potem bi baltičke države morale postati vojno prizorišče. Potrebno je ugotoviti, da je s pogodbo o medsebojni pomoči suverenost Letonije ostala nedotaknjena. Obe državi sta si popolnoma na čistem o tem, da vsak napredek ki je kakemu narodu vsiljen, more imeti pogubne posledice.

Munters je zatem babil s posledicami sedanje vojne in je v zvezi s tem dejal: Spisek o hotapatske blagi, ki so ga sestavile vojskupaše te države, je prizadel posredno tudi nevtralne države in to zelo težko. Nemčija gospodari nad izhodom Vzhodnega morja v Severno morje. S tem je praktično popolnoma prekinjena letonska trgovina z Anglijo. Poskušalo se je s tranzitom preko Skandinavije, toda veliki tranzitni stroški znatno otežkočajo takšno rešitev. Obstoji samo še en izhod in to skozi ledeno morje preko Murman-skega in Belega morja. Letonija je zdaj dosegla s Sovjetsko Rusijo sporazum glede tega, toda to pot je treba še preskusiti. Toliko večjega pomena je letonska trgovina z državami, s katerimi je Letonija zvezana po neogroženih poteh, v prvi vrsti po železniki zvezi. To so Nemčija, Sovjetska Rusija in zatem ostale baltičke države, kakor tudi skandinavske države. Za letonsko zunanjo trgovino sta največjega pomena Sovjetska unija in Nemčija. Nemčija je bila vedno letonski dobavitelj raznovrstnih artiklov, med drugim strojev in kemičnih proizvodov. Od Sovjetske unije dobiva Letonija razne surovine predvsem petroleje. Če se Letoniji posreči uspešno nadaljevati s trgovino s tema dvema velesilama in od njih dobivati blago, ki je Letoniji potrebno, potem

Sovjetske vojne ladje v Libavi

Riga, 23. oktobra. AA. (Stefani) Ena sovjetska križarka in dva rušilca so pripluli v pristanišče Libava.

Ukrepi proti špijo-naži na švedskem

Stockholm, 23. okt. br. Švedske pristanske policijske oblasti so prijele v pretekli noči mladega Nemca, ki je z neke nemške trgovske ladje fotografiral razne objekte v stockholmski luki ter ladjedelnice švedske vojne mornarice. Skoraj istočasno so bili iz enakih razlogov aretirani tudi trije sovjetski državljani. Zaradi tega je švedska policija danes izdala nove stroge ukrepe proti špijo-naži v švedskih lukah. Okrog vojaških objektov so pričeli postavljati žične ovire. Določili so tudi zelo stroge kazni za vsakogar, ki bi se iz kakršnegakoli neutemeljenega razloga približal tem objektom.

Velik uspeh nabiralne nedelje v Nemčiji

Berlin, 23. okt. AA. (DNB). Rezultat včerajšnje pobiranja za zimsko vojno pomoč v Berlinu ocenjujejo na več kot milijon mark. To pomeni, da je včerajšnje pobiranje prineslo 80% več, kakor pa pobiranje na prvo nedeljo tega meseca.

Strašna železniška nesreča v Ameriki

Mexico City, 23. okt. s. Dva petrolejska vlaka sta se danes iztrila v bližini Veracruz. Nesreča je zahtevala 4 smrtnih žrtev. 29 delavcev, 6 žen in 5 otrok, ki so potovali z istimi vlaki, je zgorelo. Vzrok nesreče je najbrže močno deževje, ki je poškodovalo progo.

Kongres mednarodne nogometne zveze

Bern, 23. okt. AA. (Havas). Odbor Fife (mednarodne nogometne zveze) se je sestel včeraj v Bernu na nujno sejo. Predsedoval je Rienne. Navzočni so bili zastopniki: Mauro (Italija), Schrieker (Nemčija) in Selde Reyers (Belgija). Sprejet je bil sklep, da bo prihodnji kongres Fife, ki bi moral biti v Luksemburgu, 9. decembra v Genovi. Razen tega je predsedništvo Fife pretrpelo program za bodoče tekmovanje za svetovni pokal. To tekmovanje bo l. 1942, dočim bodo olimpijske nogometne tekme l. 1940 v Helsinkih.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za 24. oktober: Pretežno oblačno, ponekod ob časa do časa dež.

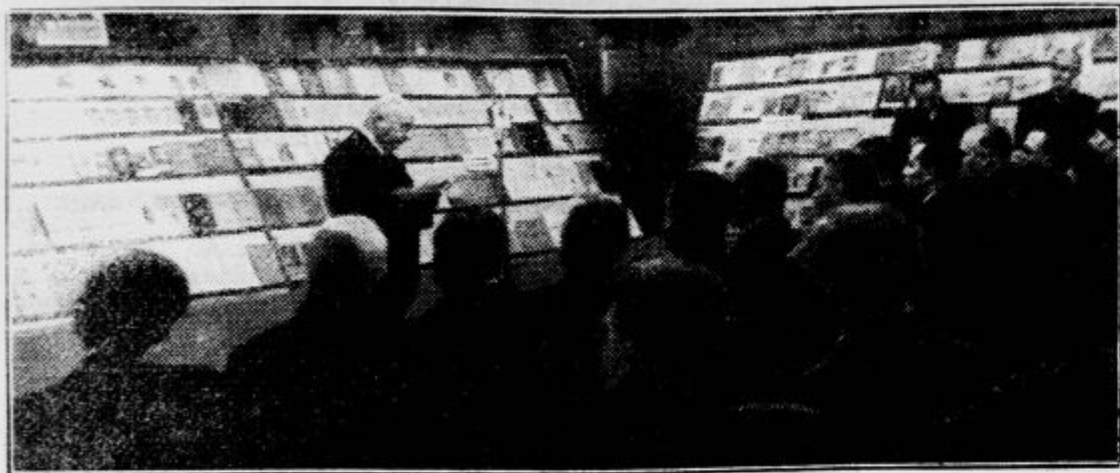
Naši kraji in ljudje

Bolgarski gostje v Ljubljani

Ljubljana, 23. oktobra. Kakor je obširneje pisalo ponedeljsko »Jutro«, je bila v nedeljo dopoldne v navzočnosti kakih 600 povabljenih gostov odprta razstava bolgarske knjige v Ljubljani. Naj tam objavljena nekatera imena izpopolnimo še z opombo, da je bil navzočen pri tem pomenljivem kulturnem dogodku tudi francoski konzul g. Remérand.

jali obiskovalci in si z največjim zanimanjem ogledovali razstavljene knjige. Posebno pozornost vzbujala mladinsko leporelo s svojo odlično opremo. Mladi bolgarski rod, ki se vzgaja ob tako odlični in bogati knjigi, bo vsekakor močno dvignil kulturni nivo bolgarskega naroda.

Mnogi obiskovalci razstave povprašujejo po bolgarskih knjigah, ki bi jih hoteli

Predsednik Jugoslovanske lige ravatelj Rasto Pustoslavšek (v sredi) bere pred mikrofonom otvorilni govor

Ze v soboto zvečer je dospela iz Sofije posebna delegacija tamošnjega Bolgarsko-jugoslov. društva. Delegacija tvorijo gg. in gospe: bivši minister Nikola Zahariev kot predsednik tega društva, tajnik dr. A. Božinov, odbornik Vlada Georgiev in dame Daskalova, Marinova-Cibulka in Todorova. Bolgarski pisatelji so poslali kot svojega zastopnika trdnega poznavalca slovenske literature g. Pantelejeva, ki je prispeval z gospo soprogo, po rodu Ljubljanki. Odlični bolgarski delegaciji se je v Beogradu pridružil Tiskovni ataše bolgarskega poslanstva g. Mišo Georgiev z gospo.

Goste iz Sofije sta sprejela na postaji poleg drugih predsednik Jug.-bolgarske lige g. rav. Rasto Pustoslavšek ter organizator razstave in ligin tajnik, g. Vekoslav Bučar. V nedeljo dopoldne so se bolgarski gostje udeležili otvoritve razstave in so bili na razstavi deležni splošne pozornosti odličnega občinstva. Ureditev razstave je napravila nanje kar najboljši vtisk. Popoldne je JB liga priredila avtomobilski izlet v Kranj in Kamnik. Omogočili so ga predvsem nekateri njeni preizkušeni prijatelji, ki so dali na razpolago avtomobile. Žal da je nagajalo deževno vreme in prikrājalo goste za pogled na lepoto naše gojenjske krajine. Vzlic temu so bili dobro razpoloženi. V Kranju jih je pozdravila delegacija tamošnje lige z g. inž. G. Grossom na čelu. Obiskali so grob kneza slovenskih pesnikov Prešerna in pesnika slovenske himne Simona Jenka. Po kratkem odmoru v Kranjskem dvoru so se odpeljali v Kamnik, kjer jim je bila v gostilni Cerar prirejena zakuska. Tu se je ob krasnem petju odlične gostje, profesorice sofijske Glasbene akademije g. Marinove in operne pevke gđ. Majdičeve ter ob zvokih harmonike razvila prijateljska zabava. V spremstvu gostov so bili poleg predsednika JB lige g. Pustoslavška in tajnika Bučarja, odbornik g. Ivanke Leskovic in še nekaterih članov odbora tudi drugi prijatelji in prijateljice bratskega bolgarskega naroda.

Zvečer je priredil vneti prijatelj Bolgarov, predsednik ZTOI g. Ivan Jelačin v svojem stanovanju na Emonski cesti čajanko v čast bolgarskim gostom in njihovim spremljevalcem. Prijetna zabava ob skrbni postrežbi in v reprezentativnem okolju je nudila tudi priliko za izmenjavo marsikatero koristne misli in vzpodbude glede organizacije in poglobitve jugoslov.-bolgarskih stikov.

V teku ponedeljskega poldneva sta gg. Zahariev in dr. Božinov obiskala predstavitev oblasti. Popoldne so si gostje ogledali nekatere kulturne naprave, zvečer pa je bila v hotelu »Slon« večerja, ki jo je priredila gostom Jugoslov.-bolgarska liga. Žal da jim je bilo bivanje v našem mestu prekratko odmerjeno in odpotuje večidel že v torek jutraj v domovino. Preverjeni smo, da odnašajo s seboj trdne vtise o iskrenih simpatijah, ki jih pri nas uživata bolgarski narod in njegova slikovitost, stalno napredujoča domovina.

Razstava bolgarske knjige je bila danes izredno dobro obiskana. Ves dan so prihajali

plemeniti in kremeniti značaj. Nikomur nisi hotel storiti zalega, a kadar si sam ušel krivico, ki je je današnji svet tako poln, si jo znal s prezirnim in samozatajevanjem obiti in pričeti od kraja s še bolj vztrajnim delom za ciljem, ki si si ga začrtal.

Težko te bomo pogrešali vsi. A še posebej težko te bo pogrešala tvoja sokolska in obrtna mladina, za katero si z obudovanjem vredno vztrajnostjo posvetil vse svoje dragocene ure. Z očetovsko skrbjo si lajšal gorje podpre potrebnim, pripravil, uredil in vodil si sokolska letovanja v naši prelepi Gorenjski, da se je ta tvoja mladina, okrepčana z gorenjskim zrakom, vračala zdrava in zavedna na novo delo za svoje bodoče poslanstvo. V stanovskih vrstah si bil zmerom pripravljen delavec,

lah in skromen, in nikdar se nisi niti v ospredje. Prevzemal si naloge z največjo požrtvovalnostjo in ljubeznijo do dobre in poštene stvari, a pri vsem tem si bil goreč organizator in voditelj. Bil si eden redkih obrtnikov, ki ga je narava oblagodarila s sposobnostjo in znanjem, pa tega nisi pridržal sam zase, temveč si širokogrudno pomagal v vrstah svojih tovarišev. Hvaležni smo ti za tvoje napore in tvojo pomoč. Tovariško te bomo ohranili v najlepšem spominu. Večna slava tebi, večni mir tvoji zlati duši! Zdravo!

Potem se je skozi mesto pomikal impozanten sprevod, kakršnih so na poslednji poti deležni samo resnično zaslužni javni delavci. Ob odprtem grobu sta spregovorila nekaj toplih besed še br. Jaki Jesih v imenu sokolstva in br. Franc Iglit v imenu obrtnosti. Poklonili so se sokolski praproci, pevci Narodne čistilnice so zapeli žalno pesem in nad krsto se je zgrnila sveža gomila. Bratu Ferdinandu Tušarju bo nacionalna Ljubljana ohranila časten spomin!

vaski sezoni je priredila kakšno mišno otroško igrico.

Ga. Ferjančičeva je bila dolgo vrsto let v veliko oporo glavni blagajničarki; požrtvovalno je delala tudi pri lutkovnem gledališču in pri vseh izrednih prireditvah Atene.

Ga. Turkova je 15 let z obudovanjem vredno vztrajnostjo in požrtvovalnostjo opravljala vse obline posle okoli blagajne. Ga. Jakova je vodila plesni odsek, ga. Potokarjeva pa je opravljala službo arhivarke in vodila otroško igrišče.

Ga. Minka Kroftova je bila pri društvu že takoj od njegove ustanovitve, to je od leta 1901. Vodila je nekaj let tajniško poslo, 10 let je bila poslednja predsednica; na njeno iniciativo je bilo tudi ustanovljena Belo-modra knjižnica. Največje priznanja pa je za svojo vlogo in za nestrane ure, ki jih je žrtvovala društvu, bila deležna takrat, ko je bila izvoljena za predsednico društva. Zda je se njeno delo še podvojilo...

Jubilantke so se namenoma zbrale le v ozkem krogu, ki je imel bolj značaj intimnega društvenega slavlja, kajti hotele so dati pobudo mladim delavkam, ki naj bi uvidele, da tovrstno delo ohrani ženo v poznejših letih bolj svežo in razgibano, kakor pa če se zapre med svoje štiri stene in se tam opaja z vonjem svetlečih v jeseni...

Nove stanovanjske hišice za Bežigradom

V dveh blokkih 48 enosobnih družinskih stanovanj

Ljubljana, 23. oktobra. Bežigrad, severni del ljubljanskega, zaznamuje nov razmah. Ob Kobariški in Lavričevi ulici je mestna občina na prostornem zemljišču v izmeri nekaj manj kakor 4000 kvadratnih metrov zgradila dva stanovanjska bloka, 48 metrov dolga in 10 metrov globoka. Pred stanovanjskimi hišicami bodo urejeni mični vrtički. Najemniki pa bodo imeli na razpolago tudi nekaj gredic, kjer bodo lahko vsadili najpotrebnejše zelenjavo. Prednost teh udobnih hišic je tudi v tem, ker so odmaknjene od živahnega prometa in cestnega prahu. V sredi med obema blokoma so zgradili še otroško zavetišče, ki je 19 metrov dolgo in 12 metrov globoko. Vsa stanovanjska kolonija je zgrajena preprosto, a vendarle lično, zakaj pročelji obeh blokov sta okrašeni z lepimi, slikovitimi grafiti, delo akademskega slikarja Slavka Pengova.

Mestna občina je že lansko leto v novembru oddala današnja, in koncu iduća gradbena dela stavbenemu podjetju Vilju Battelinu, ki je za znesek približno polmilion dinarjev prevzelo težišča in zidarska dela. Vaso letošnji pomlad in poletje so se dela izvrševala, da je stavba v glavnem že dograjena, opravljena so pa tudi že vsa glavna inštalacija in vsa obrtniška dela. Slikarji in pleskarji so tudi že na koncu svojega strokovnega dela, tako da se bodo najemniki v nova stanovanja najbrž lahko že vselili začetkom letošnjega decembra.

Vsak izmed obeh stanovanjskih blokov je dvonadstropen in obsega štiri stopnišča. Ob vsakem stopnišču je šest stanovanj, tako da pride na poedin blok po 24 enosobnih stanovanj. Strehi obeh blokov hiš sta izpeljani položno s slemenom. Pralnice, sušilnice in shrambe so nastanjene v

kleti. Za vsako stopnišče, ki ga bo uporabljalo šest strank, so v kleti pralnica, sušilnica in kopalnica s prho. S stopnišča pridev v prednji prostor, iz katerega so izpeljane skromne, za gospodinjstvo potrebne shrambe. Vsa stanovanja kažejo znak sodobne umerjenosti, so zelo lična, a udobna in v obeh blokkih zgrajena po enem in istem načrtu. Instalirana sta samo elektrika in vodovod, drugih instalacij, kakor za plin in centralno kurjavo seveda ne bo, saj bodo najemnine zelo nizke. Prostorna je vsaka kuhinja, ki ima v steno vžidan neizogibni pomivalnik, nad njim pa precejšnjo, v zidovje vdolan prostor za kuhinjsko shrambo. Obseg stanovanjskega prostora je sicer nekoliko manjši od prostora kuhinje, vendar je soba razmeroma dovolj velika za udobno družinsko spalnico.

Sredi stavne parcele med obema blokoma so zgradili enonadstropno otroško zavetišče z veliko dvorano za otroški vrtec v pritličju, kjer so nameščeni prostori za umivalnice. Tamkaj se tudi nahajajo mala kuhinja, pisarna za upravo in soba za učitelja. Mladina iz vsega bežigradskega okolišja, stara od šest let, bo lahko tod prebila ves dan in bo po potrebi tamkaj dobivala tudi od mrzlih dnevi toplo kosilo. V prvem nadstropju bosta dve veliki sobi, namenjeni za dojenčke, posebna soba za dojlje, umivalnica, kopalnica in ostale pritlikline. Po ureditvi tega otroškega zavetišča so, predstavljajo nove stanovanjske hišice veliko socialno pridobitev za vse družine v bežigradskem okraju, zlasti za one starše z deo, ki so čez dan zaposleni. Urediti bo treba še prostorno dvorišče ter vrti in postaviti enotno ograjo. Tedaj bodo skupni stroški narasli na okroglih tri in pol milijona dinarjev.

Prosvetni praznik na Bukovici

Bukovica, 23. oktobra

Bukovljani so slavili včeraj izredno lep in pomemben prosvetni praznik. Slovesno je bila blagoslovljena trirazredna šola, ki so jo od aprila dalje temeljito in do tal prezidali, da je ostal od stare šole prav za prav samo spomin. Slovesnost otvarjanja je pričela po popoldanskem cerkvenem opravilu, ko so se zbrali domačini in številni gostje v učilnici. Blagoslovitev je opravil župnik iz Selc g. Franc Šušteršič, ki je prisotne tudi nagovoril, potem pa je izpregovoril domači šolski upravitelj g. Oton Fink, ki je podčrtal važnost nove šolske zgradbe za kulturni napredek šolskega občmoja. Svoj govor je zaključil z vzkliki kraljevskemu domu. Po državni himni, ki jo je pela vsa množica z mladino vred, je opisal historijat domače šole, ki je bila pozidana pred 36 leti, a se je število otrok v poslednjih letih tako povišalo, da je bila razširitev šole nad vse potrebna. S podporo vseh domačih činiteljev in ostalih prosvetnih instanc se je šola letos dvignila in prezidala ter razširila v trirazrednico. Mladina je dobila prostore, ki jih je v resnici lahko vesela, učiteljstvo pa se bo še vestneje posvečalo svojim vzvišenim nalogam. Po zahvalnih besedah učenke Anice Benedikove je spregovoril v imenu prosvetne uprave sreski šolski nadzornik g. Ivan Kržišnik in za občino njen župan g. Matija Megušar. S himno »Hej Slovani«, ki so jo peli vsi prisotni, je bila oficialna proslava zaključena in sledil je ogled šole. Nova stavba, ki jo je prezidal stavbenik

Bešter Anton iz Dolnje vasi, ima spodaj dve učilnici, zgoraj pa so stanovanjski prostori za učitelje. Tla so ladijska, mladina bo sedela na stolčkih in pri mizah, katedri so se odpravili. Z dovršitvijo električne napeljave bo zagorela tudi sodobna luč.

Prireditve so posetili tudi sreski načelnik g. Matej Kaki, predsednik krajevnega šolskega odbora g. Franc Potoknik s člani krajevnega šolskega odbora, bivši učenci, starši in ostali prijatelji šole. Prihodno nedeljo bo odprta nova šola v Lučinah v Poljanski dolini. Škofjelovski srez gre v svoji težnji po ureditvi šolskih zgradb smotno naprej. Lani so bile odprte šole v Retačah, v Sovodnju in v Črnem vrhu, letos na Bukovici in v Lučinah, ostale šolske stavbe pridejo postopoma na vrsto.

Jubilantke Atene

Ljubljana, 23. oktobra.

Pod hudomušnim geslom »čevlje v jeseni« je proslavilo v gostilni pri Keršiču sedem jubileantk Atene intimno in prirčno domačo proslavo. Marjive in zaslužne delavke tega našega kulturno-prosvetnega društva so proslavljale sedemdesetletnico gospe Julije Ferjančičeve in Avguste Danilove, šestdesetletnico g. Minke Gašperlinove ter petnajstletni jubilej blagajničarske službe g. Ivanke Turkove. Ga. Tilka Jakova je predstavljala jubileantke med šestdesetim in sedemdesetim letom, ga. Potokar Albina in ga. Minka Kroftova pa sta proslavljali petdesetletnico.

Ga. Danilova se je po ločitvi od odrskih desk vsa posvetila delu za otroke in se najbolj uveljavlja v pravilničnem odseku. V

Hinko Kobi

Se ni minulo leto dni, ko je »Jutro« poročalo, da je šel v pokoj po mnogoletnem službovanju kot načelnik železniške postaje v Birčni vasi pri Novem mestu g. Hinko Kobi ter se preselil v Kranj, kjer si je postavil svoj domček v Hujah. Kratek je bil njegov življenjski pokoj, ker že danes ob 3. pop. ga ponesejo v Kranju k večnemu pokoji.

Pokojnik je bil vse življenje značajan in neustrašen rodoljub v strogo naprednem duhu. Posebno visoko je čislal pok. dr. Tavčarja kot političnega borca in literata. Vedno in povsod je propagiral napredno misel in napredni tisk. Kot poverjenik Vodnikovih družbe je v revnem okolišču Birčne vasi zbral nenavadno lepo število članov. Naroden je bil skoraj na vse napredne časopise in revije ter jih izposojal naprej. Ker je bil v svoji službi ves na svojem mestu, ni klonil pred nobenim režimom. Slava njegovemu spominu, preostanim iskreno sožalje!

Sokolski planinski dom na Pohorju

Maribor, 23. oktobra

Dela na Sokolskem planinskem domu na Pohorju se bližajo koncu. Ugodno vreme v letošnjem poletju je mnogo pripomoglo, da je bil dom že 15. avgusta, v dobrih šestih tednih pod streho. Od takrat se je dovršila fasada, ki je dobila oblogo iz desk v svetlorjavem tonu, ki v zvezi s svetlozelenimi podboji in rdečimi oknicami napravi kar najugodnejši vtis. Impozanten je pogled na široko stran fasade, ki nosi na sredi 180 m visok sokolski smučarski znak. Na ožjem delu proti dohodni cesti je 5 m dolg napis iz modernih lesenih črk.

Notranjost stavbe preseneča vsakogar po smotni in estetski ureditvi. Prostori v pritličju, prostorno stopnišče, zračne skupne spalnice z velikimi okni in umivalnice v prvem nadstropju, lične sobe v II. in III. nadstropju z vodovodom, z mrzlo in toplo vodo, s higienskimi napravami, moderna kopalnica, vse to gotovo daleč prekaša pričakovanja, ki so jih stivali sokolski planinci in smučarji v svoj dom, in upravičeno sklonjenost, ki jo so tej akciji izkazali številni podporniki in dobrotniki. V prihodnjih tednih pride na vrsto notranja oprema, ki po svoji enotnosti in praktičnosti ne bo zaostajala za zunanjo ureditvijo stavbe. Pri opremlitvi s vso vlogo na delu mariborske Sokolice.

Otvoritev doma je predvidena za nedeljo 12. novembra, ko bo gotovo že zasvetila v domu luč iz lastne elektrarne. Se pred otvoritvijo je nameraval v Mariboru prijateljski večer, na katerem bo mariborsko sokolstvo proslavilo ta pomembni dogodek in se zahvalilo vsem, ki so pripomogli k uresničenju te zamisli. Ne dvomimo, da bo vsa sokolstvu naklonjena javnost še naprej podpirala napore graditeljev, saj bo nova stavba ne le koristila razvoju sokolstva, temveč bo tudi v čast Mariboru in nova privlačnost našega Pohorja.

Postani in ostani član Vodnikovih družbe!

Kulturni pregled

Uspeh »Antigone«

Sofoklejeva tragedija »Antigona« (glej Jutro 21. t. m.) je na antonni premieri zadovoljila vse, ki so zmožni dojeti njeno večno človeško in prav v sedanjih časih brdko »aktualno« vsebino. Arhaična zgradba te častitljive dramske kompozicije stopa v ozadje pred resnično tragičnim dogajanjem. Konflikt oseb so hkrati spoprijemli dveh miselnih svetov, katerih vsak kroži po svoji notranji nujnosti, in le-ta je lahko tolika, da spričo nje — kakor sta pokazala zlasti Antigona in Hajmon — izgubi osebnost življenje slehern smisel, če se zmagata tragično prevesti na nasprotno stran.

Sofokles pa se ni hotel zadovoljiti zgolj s prepričevalnostjo in moralno lepoto Antigoneine žalosti, marveč je kot pravi avtor tragedije pokazal, da skrivne niti človeškega dejanja in nehanja vodijo v območje bogov, tja, kjer se nevidno in neisljivo odloča človeška usoda. Ona je tista tehnika, na kateri se odmerjata zlo in dobro, iz nje izhajajo in vanjo se stekajo vsi človeški konflikti. Antigona in Kreon sta prav kakor Hajmon in Evridika lutki usode, čije dihi je razlit nad vsem dejanjem in ki presunljivo izzevni v končni finale. Sofokles je hotel pokazati, da njen pravdorek v tragičnem spoprijemu osebne resnice in državne moči vodi najvišja modrost, ki omejuje skrajnosti in spreminja osebno svobodo enako kakor nadobno oblast v visoka pravna načela. Antigona in smrt je

potrebna, da usoda udari z vso močjo trmoglavega tebenskega tirana.

Ljudje današnjega časa misli zmožni občutiti tako kakor nekoč Grki pričujočnosti usode v vsem človeškem dogajanju, čeprav nam tudi naše racionalistične formule ne morejo razložiti zadnjih skrivnosti človeške sreče in nesreče. Pred Sofoklejevim delom pa čutimo, kako jasna in čista je bila ta grška racionalnost, ki je prenesla zakon izravnavanja celo na pravno področje dobrega in zla. Je to ena najstarejših variacij na večno temo zločina in kazni. Tisti, ki zanikujejo, da bi naravi zakoni veljali za politična dejanja, naj bi se vrnili v šolo Sofokleja in se poučili, kaj je ta veliki tragični pesnik povedal človeštvu vseh časov. Besede, ki so preživele toliko stoletij, so pač iz trdnjeh duhovnih smovi nego vsi sistemi, ki se spreminjajo na prizorišču zgodovine. In prav danes potrebujemo teh besed bolj kakor pred desetletji: potrebujemo večnih psmišlkih resnic, da laže premagujemo časovne zmečke sveta in minljivo težo njegovih materialnih dejstev.

Vprizoritev »Antigone« pomeni uspeh Sofokleja in gledališča, ki je s sodobnimi sredstvi realiziralo Sofoklejev močnogičn pesniški privid. Po besedi, ki ga je očitno kulturo jezika in sloga oslovenil Fran Lipah. Menda je to njegova prva režija klasičnega dela, kajne? Koli malce

preseneča, da se je polotil prav on te naloge, je z uprizoritvijo pokazal, da ji je bil v polni meri kos. Razdelitev celotnega dela, izoblikovanje posameznih prizorov, zlasti še scen s tehničnimi stari, povezanost detajlov v čvrsto odsko celoto, vse to je pričevalo o režiserjevih večjih ali smiselnih posegih. Zbor v tem primeru — omeniti je treba tudi dobre kostume in maske — ni več arhaičen vložek, marveč s svojimi nastopi celo podpira občutje, da nosi odsko dogajanje večer religiozni dihi. Poleg učinkovitih kulis po osnutkih scenografa ing. Franca posega v doživljanje tragedije tudi glasba N. Štritofa, ki nedvomno povzdiguje nastop zbora Tebanov in mu daje vzvišeno noto.

V vlogi Antigone je nastopila ga. Šaričeva. Ni niti treba poudarjati, da je to ena tistih vlog, ki stoji blizu njenemu kreativnemu stilu: vlog, ki zahtevajo poleg plemenitega patosa tudi mnogo subtilnosti. In prav to je bila preprosta vloga njena Antigona od prvega, dramatično zelo močnega prizora z Izmeno do odhoda v smrt, ki je pretresal s svojo resnično antično vzvišenostjo. Brez večjih vnanjih efektov, s samo silo svoje igrte je umetnica prisilila gledalca, da se je v duši poklonil moralni veličini Antigone. Vlogo omahivaje sestre Izmene je igrala gospa Simčičeva. Spričo Antigone ga. Šaričeva je bila njena Izmena umetniško še nekoliko slabokrvna, čeprav nakazuje sposobnosti, ki se umečejo bolj razmahniti v kakšni za igralko prikladnejši vlogi. Evridiko je v njenem epizodnem pojavu učinkovito igrala ga. Mira Danilova. Na vodilnem mestu moških vlog je bil seveda g. Škrbinšek kot kralj Kreon. Beseda seveda je šla namenoma iz peresa, zakaj vloga nasilnega tirana, avtokrata, verni-

ka absolutne moči je pri nas komaj mogla dobiti boljšega interpreta. G. Škrbinšek se je zdel enako prepričljiv na višku oblasti kakor v stopnjevitim razpletu svoje tragične usode, zlasti na koncu, ko ga zagrabijo vrtnice usode in napravi iz oblasti ubogega človeka, ki trepeče pred nepreklicno voljo bogov.

Izmed ostalih vlog je treba s hvalbo omeniti še Potokarjevega vedača, Sanečinova strážnika in Jermanovega slava ter zabeležiti simpatičen poskus Igora, ki je nastopil kot Hajmon. Poleg teh sodelujejo še gg. Brezigar, Starič, Presetnik, Sever in številni anonimni sodelavniki v vlogah tehanskih starcev, dvorjanov, dvorjanic in hlapecev. Občinstvo je sprejelo antično pesnitev Sofokleja z razumevanjem in simpatijami.

Eda Stadler, Pravičica

Kot ponatis iz dvajsete knjige »Etnolog« je izšla v založbi knjigarnje Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani primerjalna študija Ede Stadlerjeve »Pravičica«. Avtorica, vzpodbujena po načelih in metodah primerjalne literarne zgodovine, kakor jih je postavil van Tieghem in za njim vrsta drugih znanstvenikov, obravnava v svoji razpravi značaj, postanek in izvor, kakor tudi razširjenost te značilne vrste narodnega slovesstva. V uvodu označuje razliko med pravičico in pripovedko, na to pa navaja najprej tezo Grimma in dr., da so pravičice poslednji odmevi prastarih mitov, na to pa naziranje Theodora Benfeya, da je domovina vseh pravičic Indija. Angleška raziskovalka E. T. Tylor in Andrew Lang sta omajala veljavnost te nekaj časa prevladujoče razlage in sta dokazala, da imajo pravičice večkratno

postanek. Isti duševni pogoji lahko z isto kavalnostjo ustvarijo iste tvorbe. V nadaljnjih razglabljanjih problematike pravičice kaže avtorica, kako je treba pri raziskovanju ločiti motive od pravičice. Strukturo pravičice glede na njen večkratni, med seboj nezavisni postanek prikazuje avtorica na nekaterih primerih in opozarja na to na metode Bédiera in Fr. Panzerja.

V drugem delu svoje vseskozi zanimive študije karakterizira ga. Ede Stadler pravičice pri raznih narodih: v Orientu, v Egiptu, pri Hebrejcih in Indijci, pri Arabcih (tu je med drugim povedano, kako so po mostskem prevozu Francoza Gallande prodire v Evropo očarljive pravičice, znane pod skupnim naslovom »Tisoč in ena noč«). Dalje so omenjene pravičice Grkov in Rimljanov, označen je velik vpliv kitajskih izročil na srednjeveško evropsko pravičico, posebej so na kratko obravnavane pravičice pri Italijanih, Francozih, Angležih in Nemcih, pri čemer je zlasti značilna primerjava nemške, angleške in francoske ilustracije k pravičici o Rdeči kapici. Na koncu omenja avtorica pravičice Slovanov in prihaja med drugim do tehle sklepov: Pravičica in njeni sorodne oblike so tiste večne tvorbe duha, ki jih ljubijo in razumejo vsi narodi in vse dobe. Pravičica in prostornostna besedna umetnost, kateri pripada, je trajna podlaga klasični visokoumetni literaturi, ki pa je v glavnem last le ozkega, zaključnega kroga. Avtorica navaja trditve Karla Spießa, da so elementi, iz katerih so se pravičice spoele, še danes med ljudstvom tako močni in živi, da zadostuje samo tehnejski povod, da tudi danes nastajajo pravičice prav tako kot pred davnimi stoletji. Značilno pa je, da tudi najlepše umetne pravičice 19. stoletja niso prodirle med ljudstvo.

Domače vesti

* Severna Dalmacija časti svojega narodnega mučenika. Ko je avstrijska monarhija leta 1914 napovedala Srbiji vojno, je že prej močno razširjena ideja jugoslovenske vzajemnosti prišla v vsej Dalmaciji do svojega najmočnejšega izraza. Srbi in Hrvati v Dalmaciji menda nikdar niso bili tako složni kakor takrat. Nacionalno-revolucionarno razpoloženje se je kazalo ob vsaki priliki in Avstriji so mislili, da se bo dalo zadušiti z najhujšim nasiljem. V prvih dneh svetovne vojne so po vsej Dalmaciji zapirali narodne voditelje, a tudi male kmečke vasi, po katerih ni bilo nacionalnih organizacij, so dajale svoje žrtve. Med prvimi je bil zaprt požrtvovalni narodni buditelj Onisim Popović, srbski kmet iz vasi Biskupije v Kninski krajini. Obsojili so ga na smrt kot veleizdajalca in konec oktobra 1914 je bil ustreljen v Sinju. Popović je bil predstavnik naprednega srbskega kmečkega življa v severni Dalmaciji. Že leta 1907. je ustanovil srbsko kmečko združenje, ki se zdaj deluje. Rojaki v njegovi rojstni vasi in v Sinju so ob 25letnici njegove mučeniške smrti lepo proslavili njegov spomin.

razne druge kriminalne tipe, katerim bo treba šele izprašati vest. Največ uspeha je imela racija v Dubravi, kjer je več sumljivih breznic in ima najverjetneje med njimi prikupljivo ime »Pri veselem Jožetu«. Za vsakovrstne sumljivce, ki so bili tam zbrani in so delali s svojim veseljačenjem čast imenu krčme, je bila racija kakor grom z jasnega. Za celo vrsto temnih elementov zdaj dolgo ne bo več veselja. Veliko uslugu pa je racija napravila nekaterim »purgarjem«, ki so v veselje razpoloženju zašli v beznico in bi bili tam gotovo izmognjeni do zadnje pare. Policisti in zaščitniki so zajeli tudi dva že dolgo iskana vionilca in razbojnika, ki sta se postavila v bran z revolverji, a sta bila kmalu razorožena in odvedena v zapore.

* Poroka po 30letni zaroki. V okolici Djakova so imeli nenavadno svatovo. Mladoporočnica sta že v letih, saj sta bila polnih 30 let zaročena. Pred več ko 30 leti se je mladenič Mato Raketič zaljubil v lepo Stano in leta 1909, ko mu je bilo 18, njegovi izvoljenki pa 16 let, so po starem kmečkem običaju slavili zaroko ter dolo-

NAŠE BRITVICE,

tudi najcenejše bodo tudi vas popolnoma zadovolje! PARFUMERJA »VENUS«, Tyrševa 9.

* Umrl je strumski episkop dr. Simeon Popović. V štipu je umrl episkop aletovsko-strumski dr. Simeon Popović. Pokojni pravoslavni cerkveni dostojanstvenik se je rodil 1. 1874. v vasi Lješcu v Bosni kot sin znane in v srbskem nacionalnem pokretu zaslužne roditeljske družine. Bogoslovne študije je dovršil v Bukovini, za doktorja teologije pa je bil promoviran leta 1904. in je potem nastopil službo pravoslavne veroučitelja na gimnaziji v Sarajevu. Avstrijska oblast so ga že pred vojno, še bolj pa seveda med vojno preganjala. Po osvoboditvi je bil dr. Popović nameščen pri nekdanjem ministrstvu za vere v Beogradu, izvoljen pa je bil tudi za predsednika velikega cerkvenega sodišča v Beogradu. Na tem mestu je ostal tudi pozneje, ko je bil izvoljen za strumskega episkopa. Njegovo delovanje v Južni Srbiji je bilo tudi v nacionalnem in prosvetnem pogledu zelo uspešno in vzorno. Velike zaslugе si je pridobil tudi s svojim delom v vrstah Rdečega križa. Po želji prebivalstva bo pokopan v štipski cerkvi.

— Pri korulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katerega se uporablja brez posebne diete. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

* Smrt zaslužnega zdravnika iz Južne Srbije. V zdravilišču na Golniku je umrl po dolgi bolezni dr. Milan Leposavić, ki je bil upravitelj in šef-zdravnik državnega sanatorija v Surdulici. Star je bil komaj 42 let. Ko je dovršil gimnazijo v Kragujevcu, se je podal k svojim sorodnikom v Severno Ameriko in je tam dovršil medicinske študije. V Surdulici je služboval dolgo let in je bil požrtvovalni odbojničnik sokolskega društva ter raznih nacionalnih in dobrodelnih organizacij. Z Golnika so prepeljali truplo zaslužnega pokojnika v Banjolu, kjer živijo njegovi ožji sorodniki.

* Najstarejše beograjsko sodišče se seli. Okrožno sodišče za beograjsko okrožje se pripravlja na selitev. To sodišče je bilo prvo sodišče v Beogradu, ki je od svoje ustanovitve delovalo v lastnem poslopiju. Poslopje stoji v začetku Ulice kralja Aleksandra in je bilo zgrajeno pred kakimi 50 leti. Vsa ostala sodišča so delovala v najetih prostorih privatnih poslopij. Okrožno sodišče se seli v veliko poslopje nasproti železniški postaji, v katerem je hotel »Petrograd«. Prostorji za sodišče in za državno tožilstvo se že preurejujejo in bo v velikem poslopiju ostal časno tudi hotel v obratu. S 1. novembrom bo okrožno sodišče že poslovalo v novih prostorih.

* Uspešna akcija zagrebških policistov in članov Hrvatske narodne zaštite. Že nekaj časa pomagajo zagrebški policiji pri raznih akcijah člani protostrojne organizacije Hrvatske seljaške zaštite. V noči na nedeljo je imela taka vzajemna akcija velik uspeh. Policisti in zaščitniki so napravili temeljito racijo na zagrebški periferiji ter zajeli celo vrsto znanih kriminalnih tipov. Lahko se reče, da redarstvo že dolgo ni imelo toliko uspeha kakor pri tej raciji. Obkolili so na Trešnjevki, Kustošiji, na Ksaveru in v Dubravi vse sumljive nočne breznicе ter zatekli v njih znane vionilce, tatove, prostitutke in še

Ob koncu navaja avtorica literaturo in podaja v angleškem resumé svoje razprave. — Po uvodu, ki ga je spisal prof. Klemenč, za »Bajke in pripovedke slovenskega ljudstva«, je to nov domač, na široko zajet prispevek k problematiki pravilnega slovnosti. Vsak izobraženec ga bo prebral s pridom. Med teorijami o postanku pravilice bi morda kakoli vsaj mogoče omeniti psihanalitiko in pa zanimalno misel prirodopisca Dacuquija, da se utegnejo za nekaterimi pravilničnimi liki skrivati prastari spomini na človeku podobna bitja, ki so še utegnili živeti v dobi pračloveka.

Zapiski

ESTONSKI NARODOPISJE

Politični dogodki zadnjih tednov so pomaknili v ospredje Baltik, ob katerem se nizajo državice kot Estonika. O njeni folklori sem imel že priliko spregovoriti. Danes omenim snopce: R. Viidalepp, V. Valimik, Muistendeid, Tartu 1939. Ta »zbor narodnih običajev« je izdal Estonski arhiv za ljudske šege. Na njegovo pobudo so gradivo zbrali šolarji od 15. XII. 1938 do 1. febr. 1939. Po danih navodilih so učenci 269 zavodov beležili vere in vraže po selih. Nalavalki so 16.158 strani. Od 1096 gojencev jih je Arhiv 37 nagradil z denarjem za posebne zasluge. Snov pričujočega zvezka je v znatni meri mednarodna, lahko bi stala na priliko v litografriranem mesečniku sodraskih podmladkarjev Rdečega križa »Iz naše doline«. Precejkrat se kajpada iz besedila zrcali krajevni duh. Tako v št. 53, kjer izveš, da na vojni skozi Danski sund ali preliv petelin poje: »Kopenhaagen!« in te muha: »Malmö!« (v izvirniku: Kukuk hakkas: čili, da bo čez dve leti poroka. Leta 1911, so poroko odložili zaradi Stanine bolezni, pozneje pa je moral Mato k vojakom in je bila poroka spet odložena. Preden je končal triletno vojaško službo, je moral Mato na bojišče, po letih se je vrnil kot invalid in ker je bil živčno bolan, je prebil celih 15 let v raznih bolnišnicah in umobolnicah. Domov je prišel šele leta 1935. Stana mu je ostala zvesta in ko je zdaj podedovala malo posestvo, sta se zaročena poročila.

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO
O. ŽUBEK
KVALITETNI
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11
Vsak model cenišite takoj.

* Blagajnik kaznilnice je postal kaznivec. Pred sodiščem v Travniku so obsodili na poldrugo leto strogega zapora bivšega blagajnika kaznilnice v Zenici Milorada Nikolića, ki je iz kaznilniške blagajne povenel 172.000 din. Ta primanjkljaj so ugotovili, ko so šele po nekaj letih napravili temeljito revizijo njegovega blagajniškega poslovanja. Nikolić je bil mož »dobrih zvez« in velik oblastnik v zenicki kaznilnici. Za njegovo afero je vladalo veliko zanimanje ne samo v Zenici, temveč tudi v Beogradu. Preiskava proti nepoštenemu blagajniku je trajala zelo dolgo in je skušal Nikolić zavrniti vso krivdo na neke svoje že umrle predstojnike.

* Poldrug milijon vredna verska knjiga. V sarajevskem muzeju imajo v posebnem vitrini izvod izraelske verske knjige »Hagada«, ki obravnava s tekstom in slikami verski obred »Pashe«. Knjiga je iz 14. stoletja in je pisana z roko v barvah na kožnatem pergamentu. To knjigo je prodala sarajevskemu muzeju že leta 1894. neka sarajevska židovska rodbina za 150 goldinarjev. Ko je muzej staroversko knjigo uvrstil v svoj seznam, ki ga pošilja tudi muzejem tujih držav, so Angličani ponudili za knjigo 5000 funtov šterlingov. Knjige niso prodali tudi pozneje, ko so bile ponudbe dosti večje, kajti po mnenju vodje clonistov Sokolova, je knjiga vredna poldrug milijon dinarjev.

* Avtomobilisti, motociklisti, šoferji, prevozniki. Ne pozabite naročiti A-ZET kompas, A-ZET, Ljubljana, p. pr. 350. (—)

Iz Ljubljane

u— Pogreb dr. Ivana Geigerja je večer pokazal, kako veliko priljubljenost in spoštovanje je užival ta odlični zdravnik, eden zadnjih iz naše predvojne zdravniške garde. K pogrebu, ki se je razvil izpred pokopniškega stanovanja v Prešernovi ulici, se je zbrala velika množica ljudi, med njimi zlasti mnogo zdravnikov. Opazili smo poleg drugih dr. Demšarja, dr. Avramovića, dr. Tičarja, prof. dr. Zalokarja, dr. Dereanija itd. V častnem številu je bila zastopana železniška direkcija, saj je bil pokojnik do svoje upokojitve ne samo njen šef zdravnik, temveč si je stekel še posebne zasluge ob prevratu, ko je vse svoje velike zdravniške in organizacijske sposobnosti zastavil za osamosvojitve in novo ureditev zdravstvenega in socialnega skrbstva za naše železnice. Starejši železnikičarji ga imajo v hvaležnem spominu še iz predvojne dobe, ko je kljub močnemu nemškemu pritisku tudi kot železniški zdravnik ostal trden in zaveden Slovenec in se vedno zavzemal za zapostavljene

K, — vasikas mōkitas. M.). Med zgodovinski imeni navedem pravilico o švedskem kralju Karlju XII., ki je v zemljo zasadil svojo palico in se je razrasla v močno drevo. ... Zgled estonskih šolnikov je vreden vse pohvale. Ako bi ga izvedli tudi pri nas, bi se za gotovo rešil pozabe kak drobec narodnega izročila, ki ga bo sicer dnevnik in radio zamorila.

A. Debeljak

Boris Popov gost v »Traviat«. Predstave, pri katerih sodelujejo gosti, gubijo vedno na iskrenosti in neposrednosti. Kajti gosti so nevigirani z domačim osebjem in povrh pojejo v drugem jeziku. Zato pa navadno pritegnejo občinstvo s svojevrstno igro ali stopnjujejo zanimanje poslušalcev z lepo, neobičajno barvo glasu ter finim petjem. — Med druge goste, ki so že pred leti zelo uspešno delovali na ljubljanskem odru, spada baritonist G. Boris Popov. V soboto, 21. oktobra je kot stari Gernont podal svojo vlogo s tistim trdim, hladnim ponosom, ki stre tiho srečo lastnega sinu in njegove ljubice Traviate. Glas mu je izredno velik, mogočen in prijetno žametast, le v najvišjih tonih po prodornosti in prožnosti občutno zaostaja za lepo srednjo lego. Tudi nižnja mu je zdrava in izdatna, prednost, ki je že nekaj let nismo uživali na našem odru pri domačih pevcih-baritonistih. Popov je pel v rusčini. Občinstvo, ki ga je k nešteto krat prizorjen »Traviat« še vedno dovolj, je dalo svojemu zadovoljstvu nad gostovim petjem duška v pogostem pritrdjevanju. Slednje je tudi veljalo izvrstni gej. Gjunjenac v glavni vlogi ter G. Banovic, ki je imel posebno ugoden dan. G. Popov bi mogoče uspešno razbremenil v letošnji sezoni prezaoslenega G. Janka.

P. S.

Jeanette Mac Donald in Eddy Nelson —

Zaljubljenca

NOVO VELIKO MONUMENTALNO DELO V PROSLAVO 25-LETNICE DELA CECIL B. DE MILLE-A

Gusar Lafitte

FREDRIC MARCH

slovenske železniške nameščenice. V imenu zdravnikov se je od ranjkega kolege poslovil predsednik zdravniške zbornice dr. Meršol.

u— Združene ljubljanske Ciril-Metodove podružnice priredijo kakor lani zbirko, ki se bo uporabila v delno kritje za božične revniški skromni otrokom od jezikovni meji. V teh krajih je revščina zelo velika. Starši ne morejo nabaviti otrokom tople obleke, čevljev itd., kaj še šolskih knjig in zvezkov. Zaradi revščine je prehrana otrok nezadostna, ker jim primanjkuje celo kruha. Cela prireditev ima blag namen, zato smemo pričakovati čim številnejšo odziva.

u— Pravice na orožne vaje poklicanih delavcev in nameščencev. Mestno poglavstvo opozarja, da po določilih iz 221 obrtnega zakona delojemalcu, ki je zaradi opravljanja vojaške vežbe zadržan od svoje službe, ne presteje službeno razmerje in mu ostane pravica do denarnih prejemkov za dobo 4 tednov, ako je njegovo službeno razmerje nepretrgoma trajalo leto dni in če za ta čas ne prejema od države ustrezne odškodnine. Ker je možno, da bi nekateri delodajalci skušali obiti to zakonsko določilo, mestna občina opozarja vse vpoklicane obveznike, ki imajo pravico do te ugodnosti, nanjo in hkrati tudi vse njihove delodajalce, da izpolnijo svojo dolžnost. Zupanom je naročeno strogo izvajanje tega zakonskega določila in nadziranje v interesu socialno šibkejših slojev. Pripominja se, da velja spredaj označeno le za delojemalce po § 206 obrtnega zakona, torej za pomožne osebe, ki je zaposleno v obrti (podjetjih) tega zakona in se bavi z rednim opravljanjem poverjene mu službe za te obrte, (podjetja) kot glavnim poklicem. V smislu § 206 obrtnega zakona se smatrajo za pomožne osebe: učenci (vajenci), osebe, ki opravljajo pri obrti (podjetjih) podrejene posle, pomočniki, rokodelski in tovarniški delavci in vse druge osebe, ki se jim v obrti (podjetjih) poverja opravljanje trgovinskih, rokodelskih ali drugih tehničnih služb.

PLESALCI!

Ples ni užitek, ako ne uporabljate za nego nog in telesa SANOPED. Vrečica 2.— din.

u— Iz čarinske službe. G. Fran Kervina je bil imenovan za šefa centralne carinske blagajnice v Ljubljani in ne za šefa carinarnice, kakor je bilo po pomoti navedeno nedavno v poročilu o premestitvah carinikov.

Rokavice, nogavice, karničnik, Nebotičnik.

Samo kratek čas! LEPO DARILO

za dijake ali vojaka:

- 1 aparat za britje,
- 1 čopič za britje
- 10 britvic,
- 1 mila za britje,
- 1 zobno ščetko,
- 1 zobno pasto,
- 1 kom. toaletnega mila,
- 1 doza za mila,
- 1 steklenica kolonske vode,

stane samo Din 30.—

Ako želite da Vam pošljemo po pošti uplačajte gornji znesek plus Din 4.— za priporočeno na ček. rač. 13285 ali v znamkah na naslov:

Foto Tourist LOJZE ŠMUC, Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

u— Združenje gledaliških igralcev priredi v začetku novembra v operi dobrodelno akademijo v korist obolele glasbenika G. Marija Kogojca. Sodelovali bodo člani gledališča. Spored akademije in točen datum objavimo pozneje.

u— Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica odpravlja letošnjo zimsko sezono predavanj v sredo 25. t. m. s predavanjem mestnega vrt. asistenta G. Pirnata Franca: O vzgoji in sortah krizantem. Predavanje

Trije italijanski lavreati. Sodobna italijanska poezija šteje več odličnih pesnikov, izmed katerih so dobili trije najvišji italijanski književno nagrado San Remo: Corrado Govoni, Nicola Mascardelli in Giuseppe Villalora. Govoni je objavil v zadnjem času pesniško zbirko »Canzoni a bocca chiusa« in odlično urejeno antologijo italijanskega pesništva »Splendore della poesia italiana«. V svojem pesniškem razvoju je Govoni podlegel raznim vplivom: v začetku je bil simbolist in futurist, pozneje pa je dospel k jasnosti klasične poezije, ki jo razvedra tudi prej omenjena zbirka. Prejel je prvo nagrado za poezijo v znesku 25 tisoč lir. — Nicola Mascardelli je novinar, pesnik in kritik. Kot pesnik sodi med najboljše lirike današnje Italije. Njegova poezija se nagiblje h kontemplaciji zunanjega sveta in verskemu razlaganju. Poleg tega je izdal vrsto proznih knjig (L'Ultima soglia. I nostri giorni. Il vino della vita itd.). Tudi kot kritik zavzema odlično mesto. — Kritik »Popola d'Italia« Giuseppe Villalora je izdal zanimive studije o Carducciju, o Mussoliniju i. dr. in pesniške zbirke »Le vie del silenzio«. »La favolezza e l'oboe«. »La bellezza intravista« i. t. d. Odlikujeta ga originalna nota in oblikovna očarljivost njegove poezije.

Dr. Mirko Kisovec, sin slovenskega rojaka, beograjskega advokata dr. Vekoslava Kisovca, je izdal v Beogradu svojo doktorsko disertacijo »Diplomatske predstavnice. Je to uspel poskus zgodovine diplomacije in znanstvene obdelave diplomatskega prava«.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

najslavnejši pevski par na svetu v prekrasnem filmu — razkošni, melodiozni opereti, ki po svoji bajni lepoti prekaša vse prejšnje filme KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16., 19. in 21.15 ur.

Divno petje in glasba, bajno razkošje, revije, ples, lepota, smeh — razvedrilo ...

HEROJSKI BOJI VOJNE ZEDINJENIH DRŽAV S PREMOČNIH BRITANSKIMI ČETAMI. Predrzní gusarski poglavar Lafitte je živel le za borbe in za ljubezen in v svoji neverstnosti reši domovino. Film predrznih pustolovščin in romantika velikega gusarja.

KINO MATICA, tel. 21-24

WERTHER

Pierre Richard Willm, Annie Vrenay in Jean Galland.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Film globoke in resnične ljubezni polne nežnosti pa tudi trpljenja in bridkega samozatajevanja po romanu nesmrtnega genija GOETHEJA. Odlična francoska filmska umetnina je našla odziv pri vsej ljubljanski publiki.

SAMO SE DANES ob 16., 19. in 21. ur.

bo v skladu s časom, ko krasimo grobove svojih dragih, in bo spremljano s predvajanjem čim obilnejšega naravnega materiala. Začetek točno ob 19. (7. zvečer) v kemijski dvorani I. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici (realni) pritličje. Tudi nadaljnja redna predavanja bodo tu. Člani in gostje so vljudno vabljeni.

u— Vse ljubljanske pevke in pevce prosim, naj pridejo jutri v sredo ob 20. v Slogine prostore (Pražakova ulica). Zbori, ki bi imeli ta dan vajo, naj odgovorijo. Udeležba je tedaj strogo obvezna. Zupni pevovodja.

u— Obvezen sestanek staršev prirede v četrti 26. t. m. vse ljubljanske ljudske šole. Na tem sestanku šolski upravitelj pouče starše, kako se bo ravnalo z otroki v primeru nevarnosti različnih napadov. Udeležba je za vse matere, ki imajo otroke do 16. leta starosti, obvezna. Šolam je strogo naročena kontrola udeležbe, da pridejo k pouku vse matere ali očetje brez izjeme. Starši naj gredo v ono šolo, kjer imajo svoje otroke, a če imajo otroke po več šolah, naj se pouka udeležijo v ljudski šoli svojega okraja.

u— Plesne vaje društva »Soča«. Ženski odsek »Soča« si je postavil ob svoji ustanovitvi tudi nalogo, da poživi družabnost med svojim članstvom in prijateljem društva. To svojo namero je izvedel lanske leto v splošno zadovoljstvo s prirejanjem plesnih vaj, članskih sestankov in izletov v okolico. Pri vsem tem delu ni odobr nikdar pozabil na svojo prvenstveno poslanstvo: vzgojiti naša naraščajoča mlada plemena samostojnosti. Društvo mu usmerilo tudi letos svoje delo v istem smislu in smotru. Vabimo lanske znance in plesalce v svoj krog s prošnjo in željo, da pripeljejo s seboj še mnogo njih, ki so lani izostali. Pri naših plesnih vajah se seznanjajo privatni in državni nameščenici, trgovski in vojaški krogi, akademski in obrtniški mladi na stališča, da prava družabnost čim brez razlike vsakega omikanega in uglejenega človeka kot osebnost. — Plesne vaje bodo v Trgovskem domu deset večerov in sicer vsak petek od 20.—23. ure pod vodstvom plesnega mojstra G. Jelčiča. Godba Broadway. Prva plesna vaja bo 27. t. m. Vabila se razpošiljajo. Vsi oni, ki pomotoma morda niso prejeli vabila, in oni, ki se še želijo prijaviti na novo, naj se zglase v pisarni »Soča«, Kralja Petra trg. št. 8, do petka od 11.—13. ali od 18.—19. ure. Vstopnina din 7 na večer. Utrdimo se v močni volji in jasnem razpoloženju. Ženski odsek »Soča«.

Dr. CIBER FR.

ZOPET REDNO ORDINIRA

u— Zaradi blatne in kotanjaste Dolenjske ceste je mnogo upravičenih pritožb, upoštevati pa je treba tudi pojasnila mestnega cestnega nadzorstva, da je ta cesta državna in mestna občina sama pač stori vse, kolikor ji je mogoče, da ustreže mestnemu prebivalstvu. Tako je mestno cestno nadzorstvo samo uredilo hodnike in očistilo prepušte, da s tem olajša slabo stanje ceste. Dokler pa ne bo urejeno cestnišče, je vzdrževanje hodnikov zelo težko, ker mečejo avtomobili blato na hodnik s ceste, ki jo mora država posipati, dokler je ne tlakuje. Čitali smo tudi željo glede električne cestne železnice, naj bi sedanje zastarele vozove zamenjala z bolj udobnimi. Tem željam bo električna cestna železnica rada skušala ustreči, ko bo narejen vseh 7 novih tramvajskih voz, kar se bo zgodilo najbrž že pred decembrom. Šele s pomočjo voznega parka z novimi vozovi bo mogoče misliti na izločitev starih voz, ki so v prometu neprestano že od 1. 1901.

u— Zaradi naprave zaklonišč pred zračnimi napadi naj se hišni posestniki ljubljanski zglasijo osebno v društveni pisarni, Salendrova 6 od 9. do 1. ure popoldne. (—)

u— Otvoritev Jenkove plesne šole v Kazini bo nepreklicno v ponedeljek 30. t. m. z začetniškim plesnim tečajem za novince dame in gospe. V torek 31. t. m. otvoritveni večer nadaljevalnega tečaja z revijo letošnjih novosti »Boomps a Daisy« in »The Park Parade«. Informacije in vpisovanje proti legitimiranju od 27. t. m. dalje v Kazini. (—)

Iz Celja

u— Celjski mestni svet bo imel v petek 27. t. m. ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov in volitev članov upravnega odbora mestnega avtobusnega podjetja.

u— V celjskem gledališču bo uprizorilo mariborsko Narodno gledališče jutri, v sredo, ob 20. Kreftovo znano dramo »Celjski grofje« v režiji g. Jožka Koviča. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni. u— Smrtna žrtev karambola. V nedeljo se je dogodila na državni cesti v št. Petru v Savinjski dolini težka prometna nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. V soboto je priredilo 21 ključavničarjev in kovačev iz Hrastnika z avtobusom podjetnika Srečka Pepela iz Laškega izlet v Logarsko dolino. Ko so se v nedeljo vračali iz Logarske doline in se vozili okrog 17.30 skozi št. Peter v Savinjski dolini ter prišli do odcepa ceste, ki vodi v Grušovlje, je prišlo do težke cestni kmečki voz in zabil na državno cesto. Gosp. Pepel, ki je sam vodil avtobus, se ni mogel več iz-

ogniti in tudi ne pravočasno ustaviti avtobusa. Oje voza je zadelo s tako silo od strani v karojerio avtobusa da je predrl steno in izstopilo na drugi strani. Pri tem je oje stisnilo 32-letnega poročnega električarja Franca Roterja iz Hrastnika in ga prebodlo. Konj, ki je bil vprežen v voz, je zadel v šipo avtobusa in jo zdrobil. Konj se je pri tem močno porazil po glavi. Stekleni drobci so poškodovali ključavničarja Bogomira Jelena iz Hrastnika po glavi, njegov tovariš, ki je sedel poleg njega, pa je dobil lahko poškodbo na roki. Na pomoč so pozvali banovinskega zdravnika dr. Ločnikarja iz Zalca, ki je nudil ranjenec prvo pomoč, nato pa je težko poškodovanega in nezavestnega Roterja naložil na svoj avtomobil in ga prepeljal v celjsko bolnišnico. Roter pa je že med prevozom izdihnil. Truplo so položili v mrtvašnico celjske bolnišnice. Pepel se je odpejal z ostalimi izletniki s poškodovanim avtobusom v Celje in oddal ranjenega Jelena v bolnišnico. Jelenove poškodbe niso nevarne. Po kratkem postanku v Celju so izletniki, ki jih je bil tragični dogodek zelo pretresel, nadaljevali vožnjo proti Hrastniku.

u— V celjski bolnišnici sta umrli: 62-letna krojačeva žena Ana Kragljeva s Tegarja, 13-letna posestnikova hčerka Marija Krivčeva, na Dobravi pri Celju pa je umrl petletni sinček cinkarniškega delavca Ivan Romih.

Iz Maribora

u— Predavanje o plinski vojni. V okviru »Vzajemnosti« bo jutri v sredo ob 20. v dvorani Delavske zbornice v Sodni ulici 9 predavanje o plinski vojni. Predaval bo prof. S. Modic, ki bo pokazal tudi par eksperimentov.

u— Namoštena večna na grob pokojne gospe O. Balonove je darovala trdnica Mejovšek 200 din v prid Počitniškemu domu na Pohorju.

u— Sokolska četa v Kamnici ustanovljena. V nedeljo dopoldne so ustanovili v Kamnici sokolsko četo, ki je vzniknila iz posebnega oddelka Mariborskega matičnega Sokola. V odbor so bili izvoljeni: starosta Oskar Gornik, tajnik Ignac Smid, načelnik Davorin Godec, načelnica Anica Kosčičeva, blagajničarka Elica Čepe. Nova sokolska četa šteje 65 članov. Občnemu zboru sta prisostvovala tudi podstarosta mariborske sokolske župe br. L. Krajnc, ki je toplotno pozdravil kamniške Sokole, ter starosta matičnega Sokola br. dr. Fornazarič.

u— Iztrženje. Na pragerski postaji je strojni vlak napačno uvozil na zasedeni tir. Pri tem je iztržilo 5 vagonov tovarnega vlaka. K sreči ni bilo človeških žrtev, pač pa je velika materialna škoda.

u— Himen. V starokatoliški cerkvi v Mariboru so se poročili Friderik Žižmond, šofer iz Maribora, in gđ. Zora Udovič, šivilja iz Pobrežja, nadalje Kralja Kristof, preglednik finančne kontrole, in gđ. Ana Hribernik, zasebna uradnica, oba iz Prevalj. Bilo srečno!

u— Skupine sezonskih delavcev se vračajo iz Nemčije domov. Gre za skupine po 20 do 30 delavcev, ki so oboleli od ki so morali zaradi drugih tehničnih vzrokov predčasno domov. Večji transporti se pričakujejo po 1. novembru.

u— Nenavadna prometna nezgoda. Včeraj v ponedeljek okrog 16. se je pripetila na križišču Vrbanove in Gosposvetske ulice nenavadna prometna nesreča. V Mariboru se je mudila po opravih 17letna Ana Stok, doma iz Kamnice. Ko se je vračala domov, je naprosila nekega šoferja, naj jo vzame v tovarni avtomobil in zapelje do Kamnice pri Mariboru, kjer je njen mož trgovec. Na ovinku so se stranska vrata tovarnega avtomobila, ki je vozil po Vrbanovi ulici proti Kamnici, odprla in v naslednjem hipu je že nesrečna Stokova padla iz avtomobila na cesto, kjer je obležala nezavestna s počeno lobanjo. V naračju je imela 2letnega otročka, ki pa se mu ni pripetilo ničesar hudega. Reševalci so ponesrečenko prepeljali v mariborsko bolnišnico. Njeno zdravstveno stanje je zelo resno. Ve o tragični nesreči gospe Stokove, ki uživa splošno spoštovanje, je zbudila mnogo sočutja.

u— S Pobrežja. Nedeljska akademija moškega in ženskega sokolskega naraščaja je žela lep uspeh. Dvorana Sokolskega doma je bila nabito polna. Spored je obsegal 14 točk, ki so jih izvajajoči vzorno izvajali. Prisrčno sta deklamirala br. Kukovec in s. Danica Požarjeva. recital pa je naraščajski prosvetar br. Hojnik, ki je spregovoril tudi bodrilne besede. Sodelovala je tudi »Zarja« pod vodstvom sokols

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina v prvem vojnem mesecu

Naš izvoz v septembru je padel pod polovico normalnega izvoza

Z izbruhom vojne so se na mah spremenili pogoji za mednarodno trgovino v Evropi. Obseg trgovine se je v septembru v vseh evropskih državah znatno skrilil in le polagoma se pričena mednarodna trgovina na novih osnovah zopet dvigati. Carn. oddelek finanč. ministrstva je pravkar objavil podatke o gibanju naše zunanje trgovine v septembru, ki kažejo, da se tudi naša država ni mogla izogniti posledicam zastoja v mednarodnem prometu. Ta zastoj je bil v septembru prav občuten saj se je vrednost našega izvoza zmanjšala od 595 milijonov din v avgustu na 241 milijonov din v preteklem mesecu, uvoz pa se je prav tako občutno skrilil.

V preteklem mesecu je znašal naš izvoz le 107.277 ton (lani 296.224) v vrednosti 240,5 milijona din nasproti 397,1 milijona din v lanskem septembru. V primeri z lanskim septembrom se je količina izvoza zmanjšala za 63,8%, vrednost pa je bila letos v septembru za 156 milijonov din ali za 39,4% manjša nego lani v septembru. Nazadovanje izvoza za 39% na prvi pogled ni tako znatno, kakor bi bilo pričakovati glede na prometne težkoče in splošno nesigurnost, ki je vladala v prvi polovici. Primerjava z lanskim septembrom pa nam ne kaže prave slike, ker se lani naš izvoz v septembru ni normalno razvijal in je ravno v tem mesecu zaradi takratne vojne nevarnosti v zvezi s sušetsko krizo hudo nazadoval. Pravilnejšo sliko nam nudi primerjava s septembrom leta 1937. Predlanski mesec je v septembru naš izvoz dosegel vrednost 592 milijonov din: letos je torej v septembru vrednost našega izvoza padla v primeri s predlanskim septembrom za skoraj 60%, v primeri s septembrom leta 1936 pa za 52%.

Vzporedno z izvozom se je zmanjšal tudi naš uvoz. V septembru smo uvozili 51.629 ton blaga (lani 102.411) v vrednosti 253,2 milijona din nasproti 368,6 milijona din v lanskem septembru. Vrednost našega uvoza je torej v primeri z lanskim septembrom nazadovala za 115,4 milijona din ali za 31,1%.

V zadnjih letih se je naša trgovinska bilanca v septembru gibala takole (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	razlika
sept. 1936	504,2	353,1	+151,1
sept. 1937	591,9	488,3	+103,6
sept. 1938	397,1	368,6	+28,5
sept. 1939	240,5	253,2	-12,7

V normalnih razmerah nam september spriči izvozne sezone prinaša vedno aktivno trgovinsko bilanco. Leta 1936 je znašal v septembru izvozni presežek 151 milijonov din, predlanski 104 milijone, lani se je zaradi sušetske krize skrilil na 29 milijonov, letos pa smo imeli v septembru za 12,7 milijona din pasivno trgovinsko bilanco.

Seveda pa je treba pri tem upoštevati, da se je naš izvoz takoj v začetku septembra, ko se je pričela vojna, na mah ustavil, medtem ko je se prihajalo uvozno blago, ki je bilo že na poti, bodisi po suhem ali pa po morju. Pri zopetni obnovi trgovinskega prometa z inozemstvom, ki se kaže v zadnjih tednih, opazamo podoben pojav: zopetnemu narastanju izvoza sledi šele s časovno razliko enak pojav pri uvozu. Krizi v naši izvozni trgovini, ki se izraža v izvojni statistiki za september, bo po vseh znakih sodeč še v tekočem mesecu sledilo zopet zboljšanje, vsaj pri nekaterih važnih izvoznih predmetih (živila, živilski proizvodi, nekateri kmetijski izdelki, kovine in rude ter les) po katerih je sedaj veliko povpraševanje.

Naša trgovina z inozemstvom se je letos v prvih treh četrtletjih gibala takole (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	razlika
januar 1939	319,1	378,3	-59,2
februar 1939	339,5	402,1	-62,6
marec 1939	423,0	476,3	-53,3
april 1939	433,3	418,8	+14,5
maj 1939	466,5	424,1	+42,4
junij 1939	432,5	428,3	+4,2
julij 1939	408,0	433,8	-25,8
avgust 1939	594,7	415,9	+178,8
september 1939	240,5	253,2	-12,7

	izvoz	uvoz	razlika
jan.-sept. 1939	3660,0	3630,9	+29,1
jan.-sept. 1938	3529,2	3824,6	-295,4
jan.-sept. 1937	4551,9	3782,3	+769,6
jan.-sept. 1936	2837,9	2940,8	-102,9
jan.-sept. 1935	2775,4	2611,1	+164,3

V prvih treh četrtletjih letošnjega leta je bila vrednost našega izvoza navzlic občutnemu zastoju v septembru še vedno nekoliko večja nego lani. Do konca septembra smo izvozili za 3660,2 milijona din blaga, to je za 127,7 milijona din ali za 3,6% več nego lani v istem razdobju, vendar pa za 892 milijonov ali za 19,8% manj nego predlanskim.

Vrednost uvoza pa je bila v prvih treh četrtletjih t. l. za 193,7 milijona din ali za 5,1% manjša kakor lani, kar je posledica uvoznih omejitev, ki se izvajajo že od začetka letošnjega leta.

Podrobnosti o našem izvozu

Izvoz žita je bil v septembru slab. Medtem ko smo v avgustu izvozili za 110 milijonov din pšenice, je v septembru izvoz pšenice popustil na 19 milijonov (lani 37). Kozuže smo izvozili le za 1 milijon din in otrobov le za 0,4 milijona din.

Navzlic izvoznim težkočam smo v preteklem mesecu izvozili 1593 vagonov svežega sadja (lani 2237) v vrednosti 39 milijonov din (lani 49) in 67 vagonov vina v vrednosti 2,0 milijona din (lani 1,1). Razmeroma znaten je bil tudi izvoz rastlinskih zelišč, ki je dosegel vrednost 2,3 milijona din (1,5), in izvoz hmelja, ki je dosegel 81 vagonov v vrednosti 27 milijonov din (10,8). Celotna slika našega izvoza v septembru bi bila še manj ugodna, če ne bi v tem mesecu izvozili za preko 38 milijonov din tohaka.

Izvoz konjopile se je skoro docela ustavil in je znašal v tem mesecu le 1 milijon din nasproti 17 milijonov v avgustu in 7 milijonov v lanskem septembru.

Najbolj je zastal izvoz svinj, konj, perutnine in mesa

Medtem ko je izvoz goveje živine ostal približno na višini prejšnjega meseca in smo izvozili predvsem v Italijo 2768 glav v vrednosti 7,6 milijona din, je izvoz svinj

Potek trgovinskih pogajanj z Italijo

V ponedeljek 16. t. m. je, kakor znano, pričelo v Beogradu zasedanje ožjega jugoslovnsko-italijanskega gospodarskega odbora. Po beograjskih informacijah bodo ta pogajanja zaključena najkasneje v sredo. Na dnevnem redu je predvsem vprašanje likvidacije našega kirilinskega dolga nasproti Italiji, ki znaša okrog 130 milijonov din. Obstoječa salda povzročajo, da morajo italijanski izvozniki v Jugoslavijo čakati na izplačilo iz kirilinga 3 do 4 mesece, računajoč od dneva dobave blaga, kar ovira italijanski izvoz v našo državo. Dokler bodo vladale sedanje razmere v Evropi po naša trgovina z Italijo urejena na osnovi popolnega ravnotežja v plačilnem prometu, tako da ne bo v kirilinskem prometu nastal večji saldo v korist ene ali druge države. Pogajanja gredo za tem, da se sedanji saldo našega dolga čim prej likvidira s povečanjem našega izvoza v Italijo. Predvsem naj se v znatnejši meri poveča naš izvoz živine in lesa, in sicer preko predvidenih kontingentov. Italija bo v bodoče kupovala pri nas v znatnejšem obsegu govejo živino, slanino, žive svinje, perutnine in les. Po beograjskih informacijah bo kontingent za les povečan za 40 milijonov lir; od tega dodatnega kontingenta bi Italija še letos izkoristila eno četrtino.

Vprašanje izvoza pšenice v Italijo še ni rešeno, ker obstajajo težkoče glede prodajne cene. Glede količine izvoza pšenice pa je dogovorjeno, da se zniža od 10.000 na 5.000 vagonov, medtem ko koroze glede na slabo letino sploh ne bomo izvažali. Italija nam bo nadalje dobavljala proti plačilu v kirilingu vse ono blago, ki je na seznamu predmetov našega uvoza iz Italije v zadnjih štirih letih. Italija bo za to blago zahtevala predplačilo v kirilingu, kar naj onemogoči, da bi nastal večji saldo v kirilingu. Italija nam bo dobavljala tudi tekstilne proizvode proti plačilu v kirilingu.

Gospodarske vesti

— **Pred revizijo kartelnih cen.** Uredba o pobijanju dražnje od 20. septembra t. l. določa, da se bo izvršila revizija sporazumov, ki so pravilno registrirani ali se registrirajo pri trgovinskem ministru po uredbi o kartelih. Kolikor se ti sporazumi nanašajo na cene in na prodajne pogoje. Ta pregled opravljajo organi, ki jih imenuje trgovinski minister v sporazumu z ministrom za socialno politiko in ministrom za kmetištvo. Sedaj poročajo iz Beograda, da je trgovinski minister izdal pravilnik o reviziji kartelnih sporazumov, registriranih pri trgovinskem ministru. S tem pravilnikom se ustanovi v smislu uredbe o pobijanju dražnje poseben odbor, ki bo izvršil revizijo kartelnih sporazumov.

— **Uvoz bombaža iz Turčije.** Poročali smo že, da se je saldo naših kirilinskih terjatev v Turčiji v drugi četrtini septembra nenadno občutno zmanjšalo. Prej se je gibal saldo na višini preko 17 milijonov din, v drugi četrtini oktobra pa je padel na polovico in po najnovejših informacijah iz Beograda znaša le še 4 milijone din. To naglo zmanjšanje salda je posledica uvoza večje količine turškega bombaža. Po beograjskih informacijah je pričakovati, da bo še preostali saldo v kratkem docela likvidiran. Odkar se je pričela vojna v Evropi je zavladalo veliko zanimanje za turški bombaž, čeprav je cena turškemu bombažu višja nego cena najboljših ameriških kvalitet. Madžarska je te dni kupila v Turčiji 2000 ton bombaža. Bala se tudi Italija pogaja za uvoz turškega bombaža v vrednosti 4 milijona lir. Turčija ima za izvoz na razpolago vsega 23.000 ton bombaža.

— **Sladkor za slajenje mošta.** Ministrski svet je na predlog finančnega ministra izdal pravilnik o delitvi sladkorja brez plačila državne trošarine za slajenje mošta, ki določa naslednje: Za slajenje vinskega mošta v letu 1939 se lahko izda sladkor brez plačila državne trošarine toda samo v onih krajih, kjer grozdje za radi izjemnih razmer ni moglo zadosti dozoriti, ali so ga morali zaradi elementarne škode predčasno trgati. To imajo ugotoviti po lastno odgovornostjo krajevni kmetijski referenti. Sladkor za slajenje mošta se lahko nabavi brez plačila trošarine preko prodajne centralne za sladkor v Beogradu. V duhu določil zakona o vinu in njegovih pravinah se lahko odobri nabava sladkorja brez plačila trošarine za slajenje mošta do največ 4 kg sladkorja na 100 litrov mošta. Dovoljenja za dodelitev takega sladkorja brez plačila trošarine bodo dale pristojne finančne direkcije. Pogoje za dodelitev dovoljenja in za nadzor nad uporabo bo predpisal finančni minister. Kdor bi sladkor porabil v druge namene ali bi se uresničil proti določilom tega dovoljenja bo kaznovan po čl. 34 in 33 zakona o državnih trošarinah.

— **Pred kirilinskimi pogajanj z Madžarsko.** Kakor poročajo iz Beograda je prišlo te dni do sestanka predstavnikov naše in madžarske Narodne banke zaradi likvidacije naših kirilinskih terjatev nasproti Madžarski, ki znašajo 35 milijonov din (znesek terjatev, ki še niso vplačane v kirilingu, pa znaša nadaljnjih 35 milijonov din). Madžarska namerava sedaj poravnati ta svoj dolg z večjimi dobavami svojih industrijskih proizvodov. Zaradi ključitve sporazuma o dobavah v kratkem prispela v Beograd posebna madžarska delegacija.

— **Rok za vložitev prijav za odmero točline takse za triletno odmernostno razdobje 1940/1942** je po obvestilu davčnega oblastva podaljšan do 15. novembra t. l.

— **Nabavljajna zadruga rezervnih oficirjev.** V zadrugi register se je vpisala Nabavljajna zadruga rezervnih oficirjev z o. z. v Ljubljani (zadruga posreduje nabavo gospodarskih potrebščin, zlasti uniform in ostalih vojaških predmetov za svoje člane; upravni odbor: dr. Vinko Vrhnec, ravnatelj. Alfonz Logar, priv. uradnik, Edvard Prinčič, drž. uradnik, Milan Gregorič zas. uradnik, Rudolf Gaspertin, zas. uradnik in Josip Zupančič, novinar, vsi v Ljubljani).

— **V likvidaciji je prešla tvrdka »Aurea«**, tvornica in veletrgovina za zlatino, kovine in ure, družba z o. z. v Celju.

— **Dobave.** Mornariška izvidniška komanda v Šibeniku sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo kuhinjske posode in potrebnih. Artilerijsko tehnični zavod moranice, Lepetane, sprejema do 25. t. m.

ponudbe za dobavo polnil za aparate, do 27. t. m. za dobavo svinčne pločevine, bencinske mešanice, denaturiranega alkohola, šelaka, bele bombaževine za čiščenje in flanel. Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo cevi in delov, žice, spojki in dr.

— **Ustanove sklada viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za podpiranje osiromašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOI.** Zbornica za TOI v Ljubljani razpisuje za leto 1939 za uboge in onemoglo bivše svoje pripadnike in njihove vdove ustanove po 50, 100 in 200 din. Prosilci naj vložijo pri Zbornici za TOI v Ljubljani do 15. novembra 1939 prošnje, podprte z dokazili in opremljene s potrdilom občinskega urada in pristojnega združenja, da je prosilec svojočasno izvrševal samostojno obrt ali trgovino, a je sedaj zaradi onemoglosti ali obubožanja ne more več izvrševati, odnosno, da je prosilka onemogla ali obubožana vdova bivšega zborničnega pripadnika. Prošnje mora vlagati vsak prosilec zase. Prošnji, sestavljeni po skupinah, ter prošnji prosilcev, ki nikdar niso izvrševali samostojno kake obrti ali trgovine, zbornica ne more upoštevati.

Borze

23. oktobra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški kirilinski čeki nesprenjeno 14.30. Grški boni so se trgovali v Zagrebu po 32,75 in v Beogradu po 32,50. Tečajji na svobodnem trgu se nadalje ravno po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektomnem tržišču je bila v nasprotju z Beogradom tendenca v državnih papirjih mlačnejša. Vojna škoda je notirala 425 denar (v Beogradu promet po 425 — 433). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana. Oficijelni tečajji: London 177 — 180,20. Pariz 100,10 — 102,40. New York 4408 — 4468. Curih 395 — 1005. Amsterdam 2348,50 — 2386,50. Bruselj 742,70 — 754,70. Tečajji na svobodnem trgu: London 218,64 — 221,84. Pariz 123,70 — 126. New York 5480 — 5520. Curih 1228,18 — 1238,18. Amsterdam 2600,55 — 2638,55. Bruselj 917,28 — 929,28.

Curih. Beograd 10. Pariz 10,250. London 17,87. New York 446. Bruselj 74,90. Milan 22,50. Amsterdam 236,75. Berlin 178. Stockholm 106,2250. Oslo 101,35. København 86,10. Sofija 550. Atene 360. Carigrad 350. Bukarešta 340.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 425 den. 4% agrarne 51 ol. 6% dalm. agrarne 73 den. 6% sumske 79,50 ol. 7% Blair 87 — 93; delnice: PAB 195 den. Trboveljska 190 — 195. Sečera Osišek 85 den. Osejka Ljuevanca 150 den. Beograd. Vojna škoda 433 den. (425 — 433). 6% beguške 79,25 — 80 (79). 6% dalm. agrarne 75,25 — 76. 6% sumske 73 — 74. 7% invest. 99 — 101. 7% Blair 88,50 — 90. 8% Blair 91 den. Narodna banka 6925 den. PAB 195 den.

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago 23. oktobra. Začetni tečajji: pšenica: za dec. 85,75 za maj 85 za julij 83,50. Karnaiz: za dec. 48 za maj 53. + Winnipeg 23. oktobra. Začetni tečajji: pšenica: za dec. 72,125 za maj 77,125. + Novosadska blagovna borza (23. t. m.). Tendence nespren. Pšenica: baška 101. Nov. Sae in Sombor 157. gornjebaška 59. Sier. Tisa 1 165. rž: baška 127 — 129. Oves: baški sremski in slavonski 140 — 142,50. Ječmen: baški in sremski 64,65 — 142,50. — 145. Koroza: baška 111 — 112. Banatska 109. 110. parizeta Indija 113 — 115. Moka: baška in banatska 109 — 109,50. 237,50 — 247,50. 247,50 — 227,50. 247,50 — 207,50. 247,50 — 187,50. 247,50 — 172,50. 247,50 — 130. F201. baški sremski beli brez vreč 312,50 — 322,50. Otrubi: baški in sremski 105 — 106. Banatski 103 — 104.

V spomin gospe Završnikov

Ljubljana 21. oktobra

Zopet je v analih vzornih učitelice črno obrobjen list uvela krizantema in uglaš. prelomljena sveča. Vse prerano je diš smrtno ugasnil žareč plamen ki je gorel v tistem domu svoji družini in svetil v življenjski solski deci.

Doma iz ortneke gaščične se je posvetila učiteljskemu stanu. Kmalu po izpitu se je, kot lepo, inteligentno dekle popotila s poštanim uradnikom dr. Stankom Poličem. Po kratki zakonski sreči je stala s sinčkom ob grobu svojega mladega soproga, ki je zapustil za seboj vsepovsod svetla spomin.

Kot vdova se je spet posvetila svojemu poklicu v katerem je delovala do zadnjih dni. Po sedemletnem vdovstvu se je poročila z učiteljem Završnikom in si uredila ponovni družinski dom.

V to izjeto zakonskega življenja je posegla težka roka in razdružila skupnost in zadovoljno domačnost učiteljskega para. V solske razmere na Vrhniki kamor je bila nastavljena, se je hitro uživila, ni se pa zamogla uživet v razdrojeno gospodinjstvo na treh krajih. Skupen dom je imela v Ljubljani, zaradi obeh študirajočih sinov, toda pokojna gospa in njen soprog sta bila ločena po šolah. Izdatki, nikjer vračunani v dohodkih, so zviševali skrbni vzorne žene, matere, gospodinjce. Te bolečine so se zaježale v nežno srce pokojne gospe, vedne vojnje pa so rahleje že itak neodporna zdravstveno stanje.

Vsem svojem življenju je bila vzor žene, matere, učiteljice. Zvesta svojemu poklicu je dosegala v svojih razredih najboljše uspehe, iskreno ljubljena od svoje solske dece in spoštovana od hvaležnih staršev, ki so jo podpirali v težkem in odgovornem poklicu in zvanju.

Tiha in skromna, visoko izobražena je vplivala s svojo ljubeznivostjo na vso svojo bližino in okolico in vsakemu je bilo prijetno poslušati njeno značilno govornico, v kateri je bil nad čiste dolenjščine njenega rojstnega kraja, bližine domov Trubarja, Levstika in Stritarja.

Polna volje in dela je bila svojemu soprogu najboljša tovarišica, svojina sinovoma Stanku in Janezu preskrbna zlata ma-

mica, vsem sorodnikom najmilejša družica, stanovskim tovarišicam in tovarišem vedno ljuba in draga prijateljica in svetovalka. Kjer je bilo treba pomoči in podpori, je bila vedno in povsod prva na mestu. Požrtvovalec je bila njena temeljna lastnost in odlika.

Ljuba tovarišica, tako bolesto težko nam je za Teboj. Iskreno in globoko zalujemo s Tvojim soprogom, sinovima, sorodniki in s Tvojo ljubo solsko dečo, s katerimi je bilo vse Tvoje življenje tako tesno povezano.

V naših vrstah ostaneš nepozabna. Ti v trpljenju preizkušena najboljša med najboljimi, pri vseh pa, ki so Te poznali, ljubili in spoštovali bo Tvoje ime in Tvoje življenje odeto v čist in sveta! spomin. Na Tvojo krsto in Tvoj prerani grob naš bolestni zadnji pozdrav od uri, ko se poslavljamo jesensko sonce od plamenastih gozdov in ljubljanskega polja, kjer je utesnjeno Tvoje zlato tisočkrat ranjeno srce v tesen zadnji dom.

Bodi v večnost pozdravljena od vseh za Teboj žalujočih tovarišic.

Mara J. Tavčarjeva.

Ob grobu g. Ivana Černeta

Ljubljana, 23. oktobra.

Danes popoldne so številni prijatelji in znanci spemili k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Križu prerano umrlega uglednega gostilničarja in posestnika g. Ivana Černeta. Žalni sprevod je bil jasna priča, kako priljubljen in spoštovan je bil gospodar stare in priznane gostilne »Pri Možinih«. Pa saj je to po vsej pravici tudi zaslužil ne le kot človek, ki je bil po svojem srcu velika dobričina, temveč tudi kot vzor marljivega in vestnega gospodarja, ki si je znal kot preprost kmečki sin s svojo prirodno nadarjenostjo in s svojo delavnostjo ustvariti lepo premoženje. Za njega življenje res nikdar ni bilo praznik, marveč vedno le delaven dan. V javnem življenju ni stopal v ospredje, ker je bil po svoji naravi skromen človek.

V žalnem sprevodu smo poleg rodbinskih članov opazili nebrojne osebne prijatelje in znance ter zastopnike Sokola, Združenja gostilniških obrti in drugih narodnih in kulturnih organizacij. Prijatelji pevc so se poslovlili od njega z ganljivo slovensko pesmijo. Bodi mu ohranjen svetel spomin; njegovi lepi vzori dobrotljivosti in narodne zavednosti so to v polni meri zaslužili.

Iz življenja na deželi

LOSKE POTOK. V petek 20. t. m. smo položili k večnemu počitku na župnem pokopališču sv. Barbare tržaškega rojaka g. Antona Vremca. Pokojnik se je preselil k nam s svojo soprogo, tukajšnjo domačinko, nekako pet osmimi leti kot upokojevec tržaških javnih skladišč. Mirnega, široko razleganega in narodno zelo zavednega moža smo radi imeli v svoji sredini in ga visoko cenili in spoštovali. Pokojniku naj bo lahka jugoslovska zemlja, prvostalim pa naše sočaje.

ČRNOMELJ. Pred kratkim je zapustil naše vrste br. podstarosta Julij Šetina, staršina pošte v Črnomlju. Z njim je izgubilo sokolsko društvo v Črnomlju marljivega delavca, ki je družstvu posvetil polnih 20 let vse svoje moči, posebno pa je kot društveni blaginjak vršil svojo funkcijo vestno in nadvse požrtvovno. Br. Julij Šetina je bil eden izmed onih predvošnjih, naprednih in narodnih delavcev v Bell Krajini, ko je slovenska pridnost bila še grofja za tujo njivo, slovenska nadarjenost pa množila slavo drugih in ko so se k slovenstvu priznavali kmetje in pastirji, do čim so drugi stanoviti bili slovenstvu po večini tuji. Kdor se je hotel takrat povzpeti malo višje, je moral zatajiti svoje pokolenje. Takratno temno dobo so razsvetljevale samo čitalnice in Družbe sv. Cirila in Metoda. Takrat je brat podstarosta Jule Šetina zasakal rokave in pridno pomagal orati letino narodne zavesti in krčiti pot naših današnjih narodni svobodi. Pogrešali ga bomo tudi kot dobrega pevca in družabnika. Bratu Juliju Šetini, ki je bil tudi vesten uradnik, želimo obilo sreče in zadovoljstva na novem službenem mestu v Ljubljani.

Iz Zagorja

z — Občni zbor Tujskoprometnega in olesplaznega društva bo v sredo 25. t. m. ob pol 8. zvečer v občinski pisarni v Zagorju. Vsi člani in prijatelji so vabljeni, da se zbora udeležijo, ker le tako je mogoče, da v skupnem delovanju uredimo olesplazno kraja. Velike so naloge društva, saj je pri nas v prvi vrsti potrebno javno kopališče, javno stranšče in še marsikaj, kar imajo po drugih krajih. Napravimo si bivanje v našem kraju prijetnejše. Dolžnost vseh Zagorjanov je, da sodelujejo pri delu, od katerega bomo imeli vsi korist. Zato še enkrat apeliramo na širšo javnost, da se udeležijo občnega zbora in s tem pokaže ljubezen do svojega kraja. Pogovorili se bomo o smernicah za uspešnejše delo v bodočem letu.

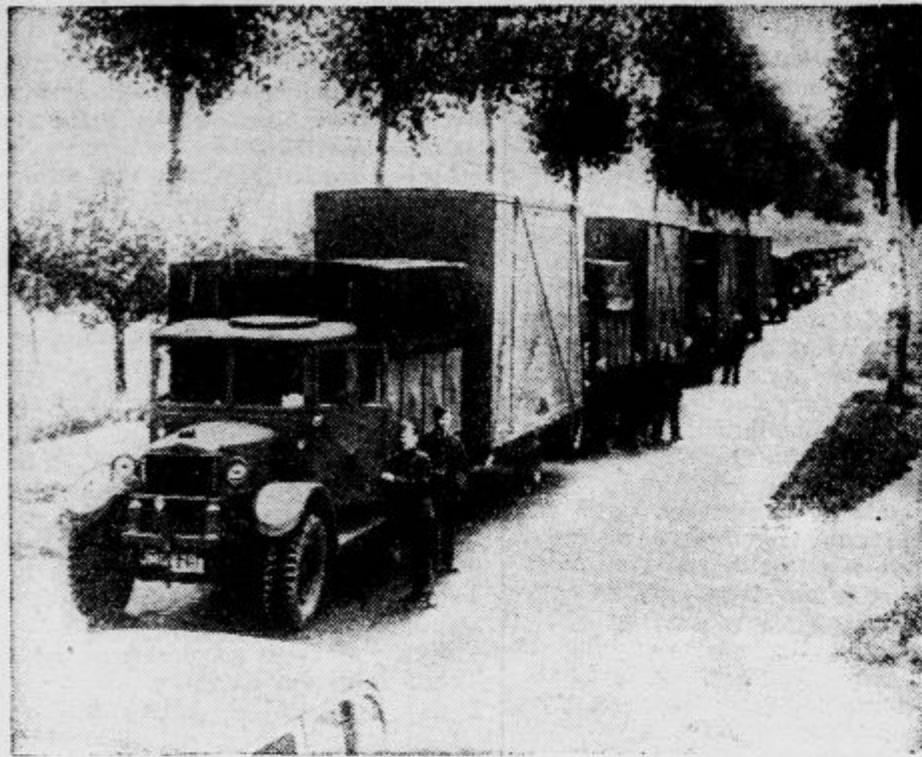
R A D I O

Torek, 24. oktobra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7:15: Napovedi, poročila. — 7:30: Veseli napevi (plošče). — 11: Solška ura: Kaj morajo vedeti otroci o obrambi pred zračnimi napadi (dr. Franta Mis). — 12: Ruske pesmi (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:20: Narodne pesmi poje g. A. Orel, spremlja radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Za naše deželane (plošče). — 18:40: Stari štajerski gradovi (g. L. Pettauer). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Banovina Hrvatska v luči števil. — 19:40: Objave. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Veseli zvoki radijskega orkestra.

Beograd 19:40: Narodne pesmi. — 20:10: Kvartet Topolski. — 21:10: Petje. — 21:40: Salonska muzika. — 22:10: Weingartner dirigira. — Zagreb 17:15: Orkester. — 20: Komorna glasba. — 20:30: Recitacije. — 21: Prenos opere iz Rima. — 20:10: Orkester. — 22:30: Lahka glasba. — 23: Češki skladatelji. — Sofija 19: Orkester. — 20: Komorna glasba. — 20:30: Ruske romane. — 21: Instrumentalni soli. — 21:20: Lahka godba in ples. — Dunaj 20:15: Zborovsko petje in vojaška godba. — 22:50: Kakor Berlin. — Berlin 20:15: Pester glasbeni spored. — 23: Plošče. — 24:15: Nočni koncert. — Breslau 20:15: Kakor Berlin. — 22:50: Mali koncert. — 24:10: Nočni koncert.

Angleški kamioni na zapadnem bojišču

Angleški vojaški oddelki na francoskem bojišču so popolnoma motorizirani. Na sliki vidimo dolgo kolono kamionov, ki potujejo na določeni cilj

Trije različni sprejemi

Kako ravna v Moskvi z malimi državami

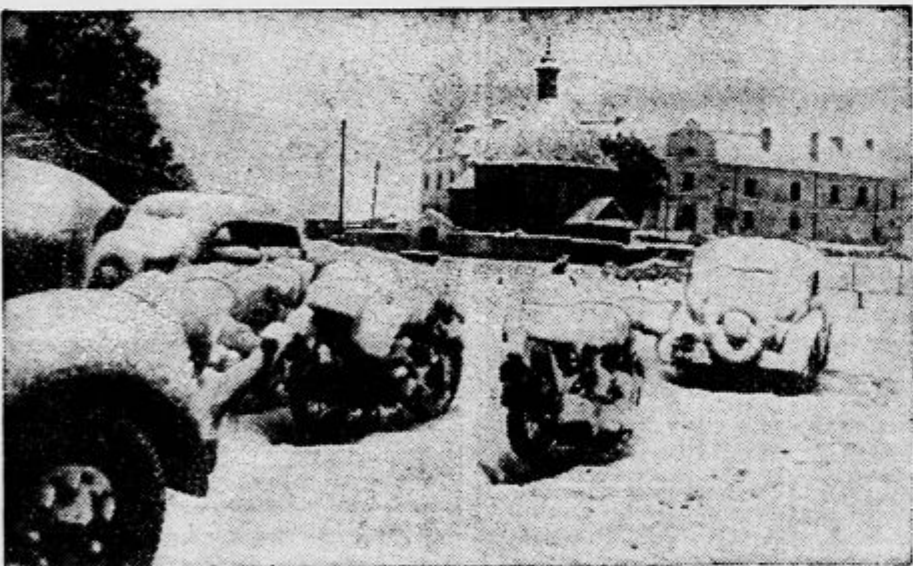
V pariških »Poslednjih Novostih« čitamo naslednji opis sprejemov zunanjih ministrov baltičskih držav:

»Na letališče v Sokolnikih se je spustilo letalo, iz katerega je izstopil estonski zunanji minister Selter. Minister se je v zadregi ogledoval: naproti mu je šel ne posebno naglo Vasjukov, uradnik drugega reda baltičskega oddelka moskovskega komisariata zunanjih zadev. V Kremlju so odločili, da za Estonsko zastopuje tovariš Vasjukov...«

Minister Selter je spraševal, kje je estonski poslanik, ki bi ga bil moral počakati na letališču. Nihče ni vedel povedati vzroka zamude in g. Selter je sklenil počakati poslanika. Čez dvajset minut se je od nekod javil po telefonu svetnik poslanstva ter sporočil ministru, da so poslaničnikov avto zadržali kake 3 km daleč od letališča, da bi pregledali listine in da so obenem začeli nekako preiskavo o poslaniškem avtomobilu. Ko je bilo to urejeno, se je g. Selter lahko odpeljal v komisariat zunanjih zadev. Tu ga ni sprejel niti namestnik Molotova, marveč zopet le uradnik drugega reda Zelenjakov, ki je ministru dejal: »Kaka posebna potovanja niso dovoljena. Tu so sovjetski pogoji, na katere je treba odgovoriti z da ali ne. Tovariš Molotov vas bo sprejel zvečer in takrat mu boste dali odgovor.« Zvečer je Molotov sprejel estonskega ministra, potrdil sovjetske zahteve in dostavil, da bodo sovjetska letala letela na Estonijo. Če bodo Estonci samo enkrat ustrelili nanje, bodo vse estonske trdnjave takoj bombardirane. Drugi dan je g. Selter podpisal pogodbo.

Zopet letalo na letališču v Sokolnikih. To pot je izstopil iz njega letonski zunanji minister Munters. Sprejem čisto drugačen: častna četa, godba, obe himni, Potjomkin, Dohanozov in Barkov, tedaj najvišji predstavljatelj zunanjega komisariata. Slavnostnemu sprejemu pa je takoj sledilo grenko razočaranje. Molotov je predložil Muntersu ultimatum ter dovolil 48 ur za odgovor. Za primer odklonitve, bo Rusija takoj ukrenila vse potrebno. O teh ukrepih ne more g. Munters imeti nikakih dvomov, saj sta razgovoru prisostvovala Vorosilov in Šapošnikov, načelnik generalnega štaba.

Na Poljskem sneži

Nemški vojaški avtomobili in motocikli pod snegom na cesti v Pultusku

Krompir se sam lupi

V Ameriki so iznašli nov način, po katerem se krompir sam lupi. Ta krompir gre hitro skozi plinski plamen s temperaturo 950 stopinj Celzija. Ta vročina povzroči, da se vlaga pod krompirjevo kožo spremeni v paro in kožo razžene v drobnih koskih.

Močan curek vode odstrani ostanke lupine, a z usmerjenim zračnim tokom to vlago hitro posušijo. Neka ameriška tvrdka si je pridobila patente za ta postopek in ga pripravlja sedaj za velika hotelska podjetja ter druge velike potrošnike.

Rydz Smigly v internaciji

»Corriere della sera« poroča iz Bukarešte, da je bivši maršal poljske vojske Rydz Smigly v Craiovi popolnoma izoliran. Stanuje v palači kneza Bibesca. Pri njem je polkovnik Wenda, zdravnik in štirje šoferji. Z maršalom ne sme govoriti nihče razen mestnega župana in policijskega šefa.

V začetku internacije so bili maršalu dovoljeni prosti sprehodi. Smel je tudi obvedovati v mestnih restavracijah. Zdaj so okrnili to dovoljenje. Hrano mu prinašajo v dvorec, na sprehod pa sme samo v spremstvu rumunskih častnikov in detektivov.

Za informacijo so maršalu na razpolago rumunski listi, ki izhajajo v Craiovi, nekaj evropskih dnevnikov in pa radio.

Prej francoska zdaj nemška šola

V poslopu bivše francoske gimnazije v Pragi so na svečan način otvorili novo nemško gimnazijo. V času republike je veljala francoska gimnazija za najmodernejši zavod te vrste v državi, češkoslovaško prosvetno ministrstvo jo je izdatno podpiralo. Učni jezik je bil francoski. Nemška poročila pravijo, da je sedanje šolsko ministrstvo v Pragi iz lastne volje dalo nemškemu prebivalstvu sedaj nepotrebnimi francoski zavod na razpolago.

Italijani se selijo v Afriko

Ob koncu tega meseca se preseli v Libijo zopet 1600 italijanskih družin z 20 tisoč članov. Večina teh družin izvira iz Benečije, 400 jih je iz Srednje Italije, 200 s Sicilije. Naselitev velja letos predvsem Cirenajki, kjer dobi nad 1000 družin majhna posestva. Druge družine se bodo naselile na tripolitanski obali.

Povratak v srednji vek

Sedanja vojna kaže neverjetne oblike, ki spominjajo na srednji vek. Nemški vojak na zapadnem bojišču so previdni poleg čelad tudi z jeklenimi ščiti in sličijo srednjeveškim vitezom

Moral se je spustiti na morje

Nemški hidroavion, eden izmed žrtev napada na Scapa Flow, ki je bil sestreljen od angleške protiletalske obrambe

Poplava na bojišču

Mrtvi rokavi Rena so oživele...

Po poročilu agencije Havas je visoko vodovje Rena v Alzaciji ustvarilo v vojaškem oziru poseben položaj. Reka predstavlja tu v odseku kakšnih 100 km naravno ločnico med obema utrjenima pasovima.

Ob koncu 19. stoletja so nekoč neregularni veletoke utesnili med betonske in cementne nasipe. Nasipi molijo visoko nad okoliško nižino, v kateri so se stvorili nešteti mrtvi rokavi, ki so mestoma široki ter s podzemeljskimi kanali zvezani z rečnim vodovjem. Kadar se dvigne gladina veletoke, narasejo tudi mrtvi rokavi.

Baš zavoljo tega so v tem ozemlju zgradili trdnjave na nemški kakor na francoski strani iz betonskih blokov, ki pa ne segajo globoko v zemljo. Površina ozemlja na francoski strani je nekaj višje nego na nemški strani in če se bo reka še dvignila, bo to nemškim utrdbam bolj v škodo nego francoskim. V francoske zgradbe voda še ni vdrla, nasprotno pa delujejo na nemški strani črpalke. Nemci, pravi agencija Havas, delajo v svojih položajih kakor moštvo poškodovane ladje.

Begunska tragedija

Samomor Ivovskega vojvode na Madžarskem

»Ruskaja Pravda«, organ znanega poslanca iz Podkarpatske Rusije Brodja, poroča naslednje podrobnosti o samomoru Ivovskega vojvode Alfreda Bilyka:

Bilyk je tedaj, ko je bilo že izven dvorca, da bo Poljska doživela polom, vse svoje imetje spravil v denar in je svojo ženo

ter tri otroke poslan na Madžarsko. Sam je ostal v Lvovu, ki ga je zapustil kot eden izmed zadnjih.

Prispele je srečno preko meje v Mukačevo, kjer bi moral dobiti ženo in otroke. Družine pa ni našel in tudi ni mogel ničesar zvedeti o njej. Šele čez nekaj časa mu je povedal neki poljski častnik, da je bilo mnogo poljskih beguncev ustreljenih in da je tudi vojvodova družina med žrtvami. To je na Bilyka tako vplivalo, da se je umaknil v svojo hotelsko sobo in se ustrelil.

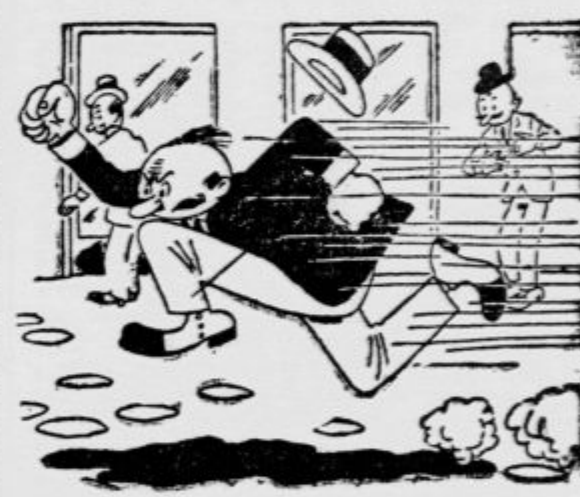
V poslovnem pismu pravi, da ne more preživeti smrti svoje žene in otrok. Zena in otroci pa so prišli živi in zdravi komaj pol ure potem, ko se je bil ustrelil, v Mukačevo... Pri trupu so našli milijon dolarjev.

A NEKDOTA

General Friaut je poveljeval med Napoleonovim pohodom v Egipt diviziji, ki ji je bilo priključenih tudi neko število učenjakov. Nekega dne je divizija nenadno zagledala pred seboj dosti močnejšo arabsko vojsko. Položaj je bil kritičen. Friaut se zavpil: »Divizija naj stopi v četverkot, osli in učenjaki v sredo!«

Nad tem neprostočelnim dvopitvom se je vse moštvo zakrohotalo. Arabci, ki so hoteli baš napasti in ki glasnega smeha niso mogli razumeti, pa so menili da gre za kakšno past in so se previdno obrnili. Divizija je svoj pohod lahko nadaljevala.

VSAK DAN ENA

»Kaj pa divja ta norec vsako pot vstric z električno železnico od postajališča do postajališča?«

»Trenira za brzi tek na dolge proge.«
(»Marc Aurelio«)

Plača predsednika slovaške vlade

Slovaški parlament je sprejel predlog, po katerem bo prejemal predsednik slovaške vlade letno 250.000 kron plače. Prezidentova pisarna bo razpolagala poleg tega z letno dotacijo 1 milijona kron.

Diehl ni padel

Berlinski »Der Angriff« demantira vesti, da je padel na bojišču znani filmski igralec Karl Ludwig Diehl. Diehl baje sploh ni bil na Poljskem ter se nahaja kot rezervni kapetan na zapadnem bojišču.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Šest zlatih angelov

M. BRAND

Roman 70

»Torej vas niso za časa našli,« je Ryder odvrnil; »bil sem namreč pravkar pri vas, ko vas je Giulio klical po telefonu.«

Sedel je, in težko breme se mu je odvalilo s srca, kajti če je bila Leslie v družbi Luigija Ravenna, je moralo biti gotovo vse v najlepšem redu. »Da, vrli Giulio me je povsod iskal,« je smehljaje se rekel Ravenna. »Nu, sinko,« se je obrnil k natakarku, »prinesi torej gospodu kaj jesti.«

»Ne, hvala, ničesar ne maram — samo kozarec rdečega vina mi dajte.«

»Meni pa skuhaj spodobno kavo — razumeš?« je ukazal Ravenna.

Natakark je prikimal in izginil.

»Tako, Charles, in zdaj mi pomagajte, da izpačim to neumno dekle,« je dejal Ravenna. »Izkušam ji dopovedati, da je zanjo nevarno, če hodi semkaj s človekom Gonellijeve sorte, pa se mi le smeje. — Vidite, že spet se smeje!«

»Kaj se je prav za prav zgodilo z njim?« je vprašal Ryder.

»To si pač lahko mislite,« je odvrnil Italian; »vrata sem mu pokazal, telebanu!«

»In Gonelli je tudi precej odšel, ker je spoznal glas svojega gospodarja,« je rekla Leslie Carton, ostro gledaje Ravenna v oči.

Ta je izpraznil kozarec, ki ga je pravkar držal v roki, se nato zleknil v naslanjač in vzdihnil.

»Vedeti morate, dragi Charles,« je začel, »da kot politik uporabljam ljudi vsake vrste — dobre za dobra dela, slabe pa za slaba. Gonellijevemu nožu sicer še ni bilo treba delati zame, a njegove roke so kdaj pa kdaj res že opravile zame kakšno manjšo spodobno reč, saj ne tajim, kajti tega se ni moči ogniti. Zato pa seveda še nikakor ni moj prijatelj; samo da slišim njegovo ime, pa mi je kakor bi duhal pod gane na starem podstrešju.«

»Kadar ga jaz slišim, me pa obide, kakor da sem spet v lepi, solnčni Italiji,« je odvrnila Leslie Carton.

»Mar poznate Italijo?« je vprašal Ryder, ki je ves čas trmel vanjo.

»I menda, saj sem nekaj mesecev študiral v Rimu. Hotela sem postati slikarica, a na žalost nisem bila dovolj nadarjena.«

»Vsekako mi moraš slovesno obljubiti, da se nikoli več ne snideš s tem Gonellijem,« je odločno rekel Ravenna. »Pri tem vztrajam.«

»To bi ga vendar prehudo užalilo,« je oporekla. »Smešno — takšen surovež pač ni vreden, da bi se človek oziral nanj,« je Ravenna ogorčeno vzdihnila. »Charlesa vprašaj, kakšen je — baš ondan je najel morilca, ki naj bi ustrelil gospoda Ryderja!«

»A, zdaj si vendarle malce prebledela!«

»Ali je resnica?« je vprašala Leslie Carton.

»Tisti človek je vsaj trdil, da ga je Gonelli plačal, naj me napade,« je Ryder odvrnil.

»Ali veste, kako mu je ime?« je vprašal Ravenna.

»Vem, toda obljubil sem, da ga ne izdam.«

»Je imel nemara kratko ostrizene, beloplave lase?«

»Ne vem,« je Ryder odvrnil. »Govorimo rajši o bolj veselih rečeh — tu imam na primer nekaj, kar je vsaj zame jako razveseljivo.«

S temi besedami je potegnil iz žepa oporoko ter jo položil pred Ravenna — ta si je mirno prižgal cigareto in porinil pisanje nazaj.

»Zdaj ne maram brati,« je dejal. »drugi dan me zmerom boli glava, kadar pri umetni svetlobi napenjam oči.«

»Malce pa vendar pogledajte, saj je le nekaj vrstic — čeprav je v njih za vas mnogo žalosti.«

»To je seveda drugačna stvar — slabo novico je najbolje takoj prebrati,« je odvrnil Ravenna, vzel polo, privzdignil obrvi in naglo preletel pisanje z očmi. Nato je zgnil papir, ga vrnil Ryderju skomignil z rameni.

»Mladi ljudje imate pač res da vražjo srečo!« je rekel.

»Nu, če bom kdaj potreboval denarja, ga bom zdaj vsaj vedel kje iskati na posodo.«

»Seveda — vsak čas sem vam na voljo,« je Ryder odvrnil. »Sicer pa, ali se ne bi rajši preselili? Meni se zdi tu zelo neprijetno.«

»Tako — samo svoje kave bi še počakal, kajti po tem strahu sem dvakrat potreben okrepčila. —

Misli si, Leslie, dvanaest do petnajst milijonov mi je pravkar izpred nosu odnesel ta fant.«

Ryder, ki je bil opazoval obraz Leslieje Carton tako v spanju kakor v bedanju, je videl na njem nekaj, kar je moglo pomeniti samo strah. Vendar to ni bil brezumni strah bojazljivke, temveč tisti strah, ki utegne napasti tudi najhrabrejšega človeka, da ga nato hrabro premaga — v čemer je baš bistvo hrabrosti. Ko sta se zdaj za trenutek spogledala, je uganil, da se ne boji zase, ampak zanj.

»Siromak,« je smehljaje se dejala Ravenna, »zakaj mu pa pustiš?«

»Ker sem krotek in star,« je odvrnil Italian.

»Če vas stvar res žalosti, dragi prijatelj,« je vzdihnil Charles in vzela oporoko iz žepa, »tedaj mi je treba samo raztrgati to pisanje, pa ostane vse pri starem.«

»Za Boga, nikar!« se je smehoma otresel Ravenna. »Čemu bi si nalagal odgovornost za takšno velikansko premoženje? Kar sami ga obdržite — meni zadostuje, da vam bom pomagal zapravljalati obresti!«

Leslie Carton, ki se je takisto smejala, je vstala.

»Če zdaj gremo, bi hitro telefonirala domov, da mi ne bo treba vso večnost čakati pred zaprtimi vrati,« je dejala.

Ravenna se je vzdignil.

»Spremem te k telefonu,« je dejal.

»Nikar se ne trudi — saj vem, kje je.«

»To že — a kdo ve, ali ne preži nate gospod Gonelli.«

O borbi za demokracijo

Važne izjave obeh predsednikov kmečko-demokratske koalicije, dr. Mačka in dr. Budisavljevića

Kakor smo poročali že v ponedeljskem »Jutru«: je bila v nedeljo v Zagrebu seja glavnega odbora samostojne demokratske stranke. Za predsednika stranke je bil na mesto odstopivšega Adama Pribičevića izvoljen minister dr. Srdjan Budisavljević. Člane glavnega odbora SDS je prišel pozdraviti tudi predsednik HSS dr. Vladimir Maček. Novozvoljeni predsednik SDS dr. Budisavljević je pozdravil dr. Mačka z nagovorom, v katerem se je spominjal skupne politične borbe in je med drugim rekel: »Ta leta so bila leta težke borbe za novo državno ureditev, v kateri bo dobil hrvatski narod tisti položaj, ki mu pripada po njegovi tradiciji ter po njegovi gospodarski, politični in kulturni moči. To je bila tudi borba proti reakciji za svobodo in demokracijo vse naše države, za svobodo srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda. HSS se je v tej težki borbi tesno povezala z SDS in te vezi bodo v bodoče še tesnejše. Sedaj bomo pristopili k organizaciji borbe za kmečko demokracijo v vsej državi. Ostali bomo zvesti zavezniki, pripravljeni, da more biti samo državna zajednica, ki je osnovana na popolni enakopravnosti hrvatskega in srbskega naroda, tako močna, da bo lahko izpolnila svoje poslanstvo, ki ga ima v jugovzhodni Evropi.«

Predsedniku dr. Budisavljeviću je odgovoril dr. Maček ki so mu prisotni priredili velike ovacije. Dejal je med drugim: »Borba hrvatskega naroda se približuje koncu v znaku naše popolne zmage. Resnica je, da je hrvatski narod donesle mnogim žrtvam in dokazal mnogo vztrajnosti. Toda tega uspeha ne bi dosegel, če ne bi stal za njim srbski narod, in sicer ne samo Srbi, organizirani v Samostojni demokratski stranki, temveč vsi srbski narod na vsem ozemlju države. Dasi izgleda vse tako, kakor da so dosegli samo Hrvati svoje cilje in da Srbi niso dosegli ničesar, je vendar res, da to samo videnje. Vedite, da ne more biti poleg svobodne Hrvatske zaslužena Srbija. Objavljam vam da ne bom miroval, dokler ne izbojujemo tudi svobode srbskega naroda.«

Za dr. Mačkom je govoril generalni tajnik SDS g. Sava Kosanović, ki je dejal

med drugim: »Samostojni demokrati imamo v banovini Hrvatski popolno svobodo akcije. Mi bomo našo akcijo razširili po vsej državi. Posebno pazno pa bomo posvetili še naši Vojvodini in Bosni. Naša stranka ne bo zatočišče špekulantov. Ostali bomo stranka morale in ne bomo sprejeli v svoje vrste tistih, ki so bili skozi deset let za vsako vlado.« V svojem govoru je Sava Kosanović tudi odločno zavrnil glasove o preganjanju Srbov v banovini Hrvatski ter jih proglasil za plod pokvarjene fantazije.

Nato so govorili številni delegati iz posameznih krajev države. Med njimi inž. Mika Blagojević iz Sarajeva, ki je opozoril na težko vprašanje Bosne, ker je »naš narod razdeljen po treh verah.« Naglasil je potrebo, da odloči o bodoči usodi Bosne sam narod.

Pred svojim odhodom se je še enkrat oglašil dr. Maček in izjavil: »Hrvatska bo tako velika, kakor jo bo hotel narod. Mi ne silimo v meje svobodne Hrvatske nikogar, kdor v njo ne mara iti. Isto načelo se bo moralo izvajati tudi za vse druge pokrajine. Povsod naj odloča narod kraja, za katerega gre. Razume se, da bomo vodili svojo politiko v tej smeri tudi takrat, ko bo prišlo na dnevni red vprašanje polne preureditve vse naše državne zajednice. V svobodni Hrvatski, ki se sedaj formira kot banovina Hrvatska, je tudi znatno število Srbov. Ti Srbi naj bodo pripravljeni, in za svojo osebo sem sigurn, da se bodo v najkrajšem času tudi sami pripricali, da niso samo enakopravni s Hrvati, temveč da sploh ni razlike med Hrvati in Srbi. Tisti, ki so poskušali skozi 20 let izkoriščati neslogo med Srbi in Hrvati, skušajo tudi sedaj zanesiti med nas laž, razdor in predsodek. Toda s svojim delom ne bodo uspeli. Vi, ki živite med hrvatskim narodom, lahko pričate, da so vse samo laži, kar se pripoveduje o hrvatskem narodu. In ob odhodu vam rečem še eno, ja bom srečen, ako se morem zopet pridružiti v borbi za drugi del našega programa: v borbi za izvajanje socialnih pravic za ves naš narod, posebno pa še za naš kmečki svet.«

Uvaževanja vredne besede

Večeslav Vilder komentira v svoji »Novi riječi«: proglasa, ki ju je naslovil na svoje prijatelje in hrvatski narod dr. Maček 10. in 14. oktobra. Prvo dr. Mačkovo pismo obsega razlaganje političnega položaja, drugo pa je poziv k redu, disciplini in slogi, ki so v današnjih resnih časih bolj potrebni, kakor kdaj doslej. Večeslav Vilder je prepričan, da bosta »oba proglasa mnogo pripomogla k duhovnemu ozdravljenju našega ljudstva«. Med drugim piše:

»So pojavi, pred katerimi ne smemo vitiati glave v pesek, in so vprašanja, pred katerimi ne smemo bežati. Drugi proglas dr. Mačka, naslovljen posebej na zagrebško prebivalstvo, je bil tem bolj potreben, ker so se pričele širiti vesti, da se na Hrvatskem ubijajo Srbi. Dejstvo pa je, da se nahajata danes na načelnih položajih v banski oblasti dva Srba in da se res vrše aretacije policistov Hrvatov, ki so se pregrešili proti zakonu. Dejstvo je tudi, da je najbolj mučil in tlačil Hrvate v Zagrebu Hrvat Bedeković, ki ga je smrt rešila kazni. Resnica je, da so bili iz zasede ubiti nekateri srbski policijski stražniki. Zato pa je dr. Maček tem bolj odločno nastopil proti morilcem in jih obtožil, da mečejo sramoto na Zagreb in da škodujejo izgradnji svobodne Hrvatske.«

Akcija dr. Mačka bi se morala čim bolj podpreti. Izpadi, ki jih preživljamo, so resen opomin, da se nahajamo v težkih časih. Na našo javnost in na naš tisk bi se moralo čim bolj pozitivno vplivati. Cenzura je samo negativno sredstvo. Naši listi streme za čim večjo naklado in objavljajo vojna poročila na način, kakor da bi bili

mi sami v vojnem stanju. Zato pa posvečajo našim notranjim vprašanjem prav malo pozornosti. Na ta način se brez vroka krepki med nami »vojna psihoza«, ki se izraža v notranjih fizičnih razračunavanjih. Pri tem se še dosledno slabi prirojeni narodni duh junaštva, viteštva, svobode in ponosa ter goji na vso moč duh vazelstva in suženjstva. Ponavljamo, da manjka pri nas premišljene propagande za državno narodno skupnost in za našo Hrvatsko. Nezaploženje proti vojni se pretvarja pri nas s pomočjo tuje propagande v defetizem in notranji kaos. Od vojne bomo očuvani samo takrat, če bomo notranje močni in če bomo dvignili svojo moralno ter solidarnost naše narodne in državne skupnosti. Z neredom, neslogo in anarhijo naravnost ničemo nad nas strahote. Ako bi se zjutraj in zvečer vsaj za trenutke spomnili in zamislili nad usodo Čehov in Poljakov, potem bi bili boljši, kakor smo, in tudi dosti bolj pametni kakor se zdi. da smo sedaj.«

Nemški gospodarski minister Funk je imel te dni na Dunaju govor o nemškem vojnem gospodarstvu. Med drugim je opozoril delavstvo na sklep nemške vlade, da se bodo morali odslej delavci odpovedati vsemu plačilu za nadurno delo. Sporočil je o tem:

»Plače za nadurno delo delavstva za nočno ali nedeljsko delo se bodo odslej v naprej stale v državne blagajne. S temi doprinosi bo tudi nemško delavstvo dalo svoj del k financiranju sedanje vojne. Ko bo nastopil mir se bodo nagrade za nadurno delo zopet plačevale neposredno delavstvu samemu.«

Največji topovi na ladjah

O težkem topništvu na velikih vojnih ladjah je redko kdaj kaj čuti. Vendar pa je bilo tudi ono na podlagi izkušnje iz svetovne vojne zadnjih 20 let močno modernizirano. Današnje velike bojne ladje so opremljene z najmodernejšimi aparati za čim bolj učinkovito uporabljanje svojih topov. Tako predstavljajo aparati za merjenje oddaljenosti baje prave čudeže. Za nočno streljanje se porabljajo posebne granate, ki v zraku svetijo in so jih prvi uporabljali Nemci v slovitih bitki pri Skageraku. Te granate brunjevo pri eksploziji iz svoje notranjosti celo vrsto malih padal z raketami, ki se počasi spuščajo nad morsk gladino in osvetljujejo med tem sovražno brodovje.

Od ladijskih topov se danes zahteva čim večja točnost pri zadevanju in čim večja brzina pri streljanju. Zato so topovi za ladje še prav posebno precizno izdelani in opremljeni z najboljšimi aparati za merjenje. Na najnovejših ladjah so vse pripravljene za streljanje tako dovršene, da traja le tri do štiri minute od trenutka, ko globoko doli v ladijskem trebetu naložijo granato na mali vagonček, pa do trenutka, ko brunjeva ista granata iz topove cevi Da se top sproži, zadostuje en sam pritisk na električni stikalnik.

Po določbah washingtonske pomorske pogodbe je bil določen kot največji dopustni kaliber za ladijske topove 406 milimetrov. Granata, ki jo izbruhne tak top, tehta 900 do 1000 kg. Vendar so oborožene s takimi orjaki saom velike vojne ladje, ki imajo po 35.000 ton in še več. Anglija ima trenutno samo dve vojni ladji, ki sta oboroženi s topovi 406 mm; to sta ladji »Nelson« in »Rodney«. Vsaka ima po 9 takih topov. Če oddajo vsi topovi na isti ladji skupno salvo, pošljejo v zrak za cel vagon granat, ki drve s hitrostjo 800 m na sekundo. Japonska mornarica ima dve bojni ladji. Zedinjene države pa tri ladje s topovi 406 mm, pa osem topov na vsaki ladji. Ostale vojne mornarice doslej, vsaj kolikor je znano, s tako velikimi topovi še niso oborožene. Ti topovi lahko streljajo do 30 km daleč in še na oddaljenost 17 km km prebijajo 30 mm debeli jekleni oklep, na oddaljenost 7 km pa oklep v debelini

40 cm, kar je najdebelejši znani oklep za največje vojne ladje. Pri tem je seveda treba upoštevati, da se zlasti podnevi na tako majhne razdalje ne vodijo borbe med vojnimi ladjami. Navadno se vrše pomorske bitke tako, da sta sovražni mornarici oddaljeni po 15 do 20 km druga od druge, pri čemur poskuša vsak brod vreči proti sovražniku čim hitreje kar največje število svojih granat. Topovi kalibra 406 mm lahko oddajo po dva strela na minuto.

Obalsko topništvo, ki štiti vojne luke ali vhode v važna trgovaška pristanišča, ima še večje topove; kolikor je znano, imajo največji kaliber 458 mm, sovjetske pomorske utrube v Kronštatu pa so baje oborožene, celo s topovi kalibra 508 mm. Teža granat iz teh topov znaša od 1800 do 2000 kilogramov.

Na vojnih ladjah pa so seveda poleg topov največjega kalibra tudi topovi manjših kalibrov, ki služijo za obrambo proti rušilcem, torpedovkam, podmornicam in letalom.

Imena za vojno

Skoro vsi zapadno evropski narodi nazivljamo vojno z besedo, ki ima svoj izvor v germanskem poreklu in pomeni obrambo, obrambeni boj. To je tudi prvotni smisel angleške besede »war«, ki odgovarja nemški »Wehr«. Iz nje so nastale poznejše romanske »guerre, guerra«. Rusi imajo izraz »vojna«, ki jo imajo v svojem besednem zakladu z raznimi naglasi tudi Čehi, Poljaki in Bolgari. Čehi imajo poleg tega še izraz »valka«. Zanimivo je, da je ruska beseda »vojna« dobila v lotiškem jeziku pomen škode in poškodovanja. Srbski »rate« je pomenil prvotno »vojsko« ali »armado«. Besedo vojna rabijo Srbi in Hrvati v zvezi z armado (vojni okrug), dočim jo mi uporabljamo kakor Rusi. Rumuni nazivajo vojno razboju (razboj). Za Nemce je vojna pridobivanje. Beseda »Krieg« izvira od besede »kriegen« — pridobiti. Skandinavci uporabljajo za pomorsko vojno izraza »or-log« in »or-war«, dočim imenujejo vojno na kopnem »Krieg« od nemškega »Krieg«.

Beležke

Zanimiva notranje-politična vprašanja

Beogradska »Politika« objavlja v svoji nedeljski številki iz vladnih krogov nekaj zanimivih informacij o aktualnih notranjopolitičnih vprašanjih. Po teh informacijah so v vladnih krogih mnenja, da bo prišla splošna, preureditev države, ki je postavljena na dnevni red po rešitvi hrvatskega vprašanja, v neposredno aktualni stadij šele po izvršenih svobodnih skupščinskih volitvah. Kdaj bodo volitve, je odvisno tudi od okolnosti, ki ne zavise samo od vlade. Vsekakor je težnja vladnih krogov, da bi bile čimprej. Vlada želi, da bi se volitve izvedle po zakonu, ki bo nudil vse garancije za svobodo in pravilnost glasovanja.

Na kritiko opozicije glede senatskih volitev izjavljajo, tudi po informacijah »Politike«, v vladnih krogih, da te volitve nimajo onega političnega značaja, ki jim ga pripisuje opozicija. Vlada je imela gotove razloge, da čimprej formira vsaj eno zakonodajno telo, akoravno seveda ve, da senat brez skupščine ne more delati. V vladnih krogih se odločno zavrača misel, da bi mogel senat sam prevzeti kakše zakonodajne posle. Velika politična vprašanja in končno razščitveni položaji v državi so stvari, ki se bodo lahko rešile šele pri skupščinskih volitvah in v novi skupščini.

Položaj Sarajeva v novi ureditvi države

Razprave o bodoči ureditvi države povzročajo mnogo skrbi tudi Sarajevčanom, ki se boje, da bi izgubilo njihovo mesto, ako se ustanovi ena sama srbska banovina, na svojem pomenu kot banovinsko mesto in središče Bosne. V tem oziru so njihove skrbi v mnogočem podobne bojaznivim, ki jih goje Novosadčani. Tednik ministra dr. Džaferja Kulenovića »Pravda« objavlja o tem uvodnik, v katerem tolaži muslimane JRZ, da bo ostala Bosna samostojna enotica tudi pri bodoči notranji ureditvi države. Med drugim pravi:

»Sarajevo je geografsko središče naše države in mora s tem vsak računati, to tem bolj, ker postaja vedno večji: tudi pomenu Sarajeva kot gospodarskega centra razvijajoče se jugoslovenske težke železne industrije. Razna znamenja sicer govore, da nekateri odgovorni politični ljudje tega kar ne morejo razumeti, toda mi smo in bomo naglašali na vso moč, da mora ostati Sarajevo tudi v bodoče središče Bosne in Hercegovine in srce Jugoslavije. Nikdar se ne bi mogli pomiriti s tem, da bi postalo naše mesto v zedinjeni domovini drugorazredno podeželsko mesto, ki je vendar po naravi predinstitirano za središče Jugoslavije. Interes nas vseh je, da zastavimo vse svoje sile da ostane Sarajevo ne samo kulturno in gospodarsko, temveč tudi pravno središče Bosne in Hercegovine. Položaj je danes tak, da bodo morale za to zastaviti vse svoje sile brez razlike vse stranke, ki imajo svoje pristaše na ozemlju Bosne in Hercegovine. Pridržitni pa se jim bodo morali tudi vsi naši gospodarski in kulturni delavci, da bomo uspeli.«

Prof. Ilić o senatskih volitvah

Vseučiliški profesor dr. Mihajlo Ilić, ki je sodeloval kot strokovnjak pri pogajanjih za sporazum med dr. Mačkom in predsednikom Cvetkovićem, je napisal v beogradske politične revije »Napred« beležko o senatskih volitvah. Po njegovem mnenju so te volitve odveč, v času, ko se občinske in skupščinske volitve zaradi mednarodnega položaja ne vrše. Med drugim piše:

»V razmerah, v kakršnih živimo, ni bilo potrebe za razpis volitev v senat. Ako lahko čakamo z drugimi volitvami, bi tudi lahko počakali z volitvami v senat, posebej se, ker se more sestati senat samo skupaj z narodno skupščino in nikakor ne brez nje. Senatske volitve ne bodo prav nič doprinesle k normalizaciji naših političnih prilik. Prej nasprotno, kajti pogoj za normalizacijo je normalna pot za njeno izvedbo. Pri senatskih volitvah bi bila normalna pot: najprej občinske, potem skupščinske in končno šele senatske volitve. Opustitev te normalne poti izliva samo razna ugibanja, ki lahko povzročijo le nove zmešnjave in negotovosti.«

Prvi ob bana imenovani vseučiliški profesor

»Hrvatski dnevnik« poroča, da je ban dr. Subašić v soboto podpisal odlok s katerim je imenoval dr. Valdemarja Lunačka za profesorja na pravni fakulteti zagrebškega vseučilišča. To je prvič da je ban Hrvatske v svoji kompetenci imenoval vseučiliškega profesorja.

Nova delavska stranka na Hrvatskem?

Kakor poročajo zagrebški listi, napoveduje dr. Božidar Adžija v svojem glasilu »Naše novine« osnovanje posebne »stranke delovnega ljudstva Hrvatske«. Ta stranka naj bo »predstavnik vseh onih delavcev, kmetov, malih obrtnikov in naprednih inteligentov, ki po svojih nazorih po svojem družabnem položaju, po svojih potrebah in interesih ne morejo in ne žele biti pristaši kakre druge politične stranke.«

Stranka bo očividno skušala zbrati pristaše socialne demokracije na Hrvatskem. Ali gre za skupen socialistični pokret ali samo za akcijo enega dela, iz gornje objave ni razvidno. Sicer pa prihajajo tudi iz drugih banovnih poročila, da so napovedi o bližajočih se skupščinskih volitvah in o obnovi svobodnega političnega življenja vzbudile mnogo novih ambicij in načrtov in da se bodo v prihodnjih tednih še zgoštile vesti, o snovanju novih političnih strank.

Žrtve baltičkih Nemcev

Völkischer Beobachter« posveča svoj uvodnik vračajočim se baltičkim Nemcem, o katerih pravi, da so »v teh dneh prežeti bolelosti in žalosti, ko se poslavljajo od grude svojih očetov. In vendar so osvobodili težkega pritiska, ki jih je tlačil skozi stoletja, ko so bili pod tujim gospostvom. Baltički Nemci se morajo zavedati v teh za nje težkih dneh, da so izgubili ožjo domovino, zato pa so postali državljani velikega nemškega rajha, ki jim bo naložil posebne nacionalne naloge. Baltički Nemci so odporen rod in se bodo gotovo naglo

Kaj bo storila Italija

Zanimive informacije rimskega dopisnika »Politike«

Evropski listi posvečajo, kakor je razumljivo, veliko pozornost bodoči politiki in taktiki Italije. Londonski »Times« podčrtava, da si je Italija znala ohraniti popolno svobodo v svojih odločitvah. Samo od nje zavisi, kaj bo storila, ali bo ostala povsem nevtralna ali pa morda podprla to ali ono vojskujočo se stran. List opozarja, da je bila politika Italije vedno logična in menja, da se bo Italija brez dvoma tudi v bodoče dala voditi samo od svojih interesov, ki jih sama najbolje pozna in razume.

Zanimivo je v tej zvezi poročilo rimskega dopisnika beogradske »Politike«, ki je svoje informacije, kakor se da sklepati iz vsega besedila, očividno črpal iz avtoritativnih italijanskih virov. Po mnenju dopisnika ne bi bilo povsem točno, ako bi se reklo, da je Italija v sedanjem evropskem sporu nevtralna. Ona je preveč interesirana na mnogih vprašanjih, ki so postavljene v sedanjem konfliktu na dnevni red, odnosno se bodo gotovo še pojavila, predno bo vojna končana. Italija se ni povsem strinjala z načinom, kako se je Nemčija lotila reševanja interesirajočih jo problemov. V Rimu so bili mnenja, da se da vse rešiti brez orožja, v miru. Italija je tudi za to, da se evropski problemi rešujejo skupno, ne pa posamezno vsak za sebe. Posamez-

no reševanje lahko vsebuje klince novih konfliktov.

V tem smislu deluje in vpliva Italija na obeh straneh, pri čemer je trdno prepričana, da mora njeno stališče zmagati, ako naj dočaka Evropa trajen mir. Dosedanji potek dogodkov v Evropi ni spremenil stališča italijanske vlade, kakršno je bilo izraženo, takoj ob začetku sovražnosti. Ali bo Italija mogla tudi v bodoče vztrajati v tej politiki, je odvisno od nadaljnjega razvoja dogodkov. Ta razvoj bi mogel povzročiti tudi eventualne komplikacije, toda zaenkrat ni nobenih znakov, da bi se stališče Italije spremenilo. Italija se trudi to svoje stališče očuvati tudi zaradi tega, ker je mnogo pripomoglo, da so zaradi njega lahko ohranili svojo nevtralnost tudi drugi Italija vodi, tako zaključuje dopisnik »Politike« svoje poročilo, svojo dobro premišljeno politiko in bo znala pravočasno postaviti vprašanja svojih interesov. Zedavno je objavila program svojih zahtev in bo storila vse potrebno, da se jim zadosti. Ali se bo to zgodilo posebej ali skupaj z ostalimi evropskimi vprašanji, to je druga stvar, o kateri se danes še ne da ničesar proročati. Nove versajske pogodbe pa vsekakor ne sme biti Italija bo skrbela, da bo prinesel konec vojne tak zemljovid Evrope, ki bo zagotovil pravičen in trajen mir.

Učitelji zborujejo

Rakek, 23. oktobra

V soboto je bilo na Rakeku zborovanje učiteljskega logaškega sreza. Ker je letos potekla triletna funkcijska doba odbora, je bilo zborovanje združeno z volitvami novega odbora.

Predsednik tov. Valentin Doljak je pozdravil sreskega načelnika g. Malešića in sreskega nadzornika g. Mikuža ter one učitelje, ki so se prvič udeležili zborovanja. Udeležba je znašala 40% vsega članstva, to je 37 od 91 vpisanih, kar je nekoliko nizko, vendar razumljivo z ozirom na odsotnost velikega števila učiteljev in na neugodne prometne razmere raztegnjenega sreza.

Kot prva so prišla na dnevni red poročila: tajnik tov. Hrstnik je podal kratek pregled dela v pretekli dobi in navajal, da je bilo 10 zborovanj, med njimi 2 v Ljubljani, ki so bila večinsoma združena z referati naših najboljših pedagogov. Med čitanjem dopisov se je sklenilo, da bo prihodnji referat posvečen našim izselencem. Blagajnik tov. Sartori je podal poročilo o denarnem stanju društva, ki je dokaj ugodno, ker so upravni stroški skrženi na minimum in ker je tudi plačevanje članarine dokaj ugodno. Gospodarski referent tov. Strava je govoril o gospodarskih ustanovah ter posebno priporočil nekatere nove izdaje Učiteljske tiskarne.

Pri volitvah, ki so potekle v največji slogi, je bila vložená samo ena lista in sprejeta soglasno. Izvoljen je bil nov odbor s tov. Sušteršcem Jožetom iz Rakeka na čelu. Njegov namestnik je tov. Strava Karol iz Dol. Logatca, tajnik je postal tov. Novljan Stanko iz Grahovega. Blagajnik pa je ostal tov. Sartori Milan iz Dol. Logatca.

Nato je podal še poročilo o banovinski skupščini tov. Sušteršić, tov. Doljak pa o državni v Banjaluki ter nazival prav zanimive dogodke. — Novi predsednik se je zahvalil za izkazano zaupanje in poudaril, da bo gledal predvsem na to da bo k delu v društvu pritegnjeno vse članstvo.

Učiteljsko društvo za laški srez

je imelo svoj letni občni zbor na Zidanem mostu. Udeležilo se ga je 80 članov društva. S toplimi besedami sta se poslovala od nedavno upokojenega šolskega nadzornika g. Potočnika društveni predsednik g. Mahkota, v imenu šolskih upraviteljev pa g. Kislinger iz Laškega. Potem so bila podana in sprejeta poročila društvenih funkcionarjev ter poročila o banovinski in državni učiteljski skupščini. O tem se je razvila tudi obširna, zanimiva debata.

Strokovni učitelj g. Jelo Janežič iz Ljubljane je v svojem predavanju seznanil zborovalce z bistvom pravilne državljanске zavesti. Njegovo temeljito predavanje bi zaslužilo, da pride v tisk. Na dnevnem redu so bile tudi volitve novih odborov in je bila predložena le ena lista z nosilcem g. Mahkota, učiteljem z Dola. Lista je bila soglasno izvoljena. Prihodnje zborovanje bo ob udeležbi nekaterih sosednjih društev v Trbovljah. Tedaj se bo zasavsko učiteljsko v Trbovljah poklonilo pred spomenikom kralja Mučenika in Zedinitelja.

znališ v novo odredjenem jim življenjskem prostoru. Prepričani smo, da bomo lahko že čez nekaj desetletij z zadovoljstvom ugotovili, s kolikim uspehom so izvršili naloženo jim poslanstvo v usodnih časih razvoja nemškega naroda. Žrtve, ki jih doprinašajo danes za skupno nemško stvar, se bodo bogato obrestovale morda še njim, gotovo pa njihovim potomcem.«

★

Občni zbor štepanjske organizacije JNS v Ljubljani

V nedeljo dopoldne je bil v Štepanjvsi v znani Brieljevi gostilni občni zbor štepanjske krajevalne organizacije JNS. Predsednik Ivan Brielje je podal pregled dela v preteklem letu in se v toplih besedah spomnil preminulih članov organizacije. Za njim je podal tajniško poročilo g. Bruncić, blagajniško pa g. Vrbin. V imenu nadzornega odbora je podal revizijsko poročilo g. Ivan Anžić. Nato so sledile volitve, pri katerih je bil z malimi spremembami izvoljen skoraj celotni stari odbor.

Po volitvah je podal poročilo o političnem položaju poslovočeli podpredsednik sreske organizacije JNS g. Rudolf Žitnik, katerega krepke besede so žele pritrjevanje vseh navzočih članov, ki so se v prav lepem številu udeležili občnega zbora. Za njim je še poročal o organizacijskem delu stranke tajnik sreske organizacije g. Milan Cimerman, nakar je novo izvoljeni predsednik g. Žitnik Rudolf zaključil občni zbor.

Po volitvah je podal poročilo o političnem položaju poslovočeli podpredsednik sreske organizacije JNS g. Rudolf Žitnik, katerega krepke besede so žele pritrjevanje vseh navzočih članov, ki so se v prav lepem številu udeležili občnega zbora. Za njim je še poročal o organizacijskem delu stranke tajnik sreske organizacije g. Milan Cimerman, nakar je novo izvoljeni predsednik g. Žitnik Rudolf zaključil občni zbor.

Po volitvah je podal poročilo o političnem položaju poslovočeli podpredsednik sreske organizacije JNS g. Rudolf Žitnik, katerega krepke besede so žele pritrjevanje vseh navzočih članov, ki so se v prav lepem številu udeležili občnega zbora. Za njim je še poročal o organizacijskem delu stranke tajnik sreske organizacije g. Milan Cimerman, nakar je novo izvoljeni predsednik g. Žitnik Rudolf zaključil občni zbor.

Diplomatski slovar

Razumevanje pravil o nadzorstvu nad nevtralnimi trgovskimi ladjami v pomorski vojni, v kolikor gre za dovoljeno ali nedovoljeno trgovino, nam nalaga še nekaj pojasnili glede postopka, ki ga v tem pogledu odreja mednarodne določbe.

Postopek pri preiskavi trgovskih ladij

Predvsem si moramo ogledati pravila, po katerih se določa z značaj ladij in njihovih tovora, ker so ta pravila v neposredni zvezi z obveznostmi nevtralec v pomorski vojni, odnosno s pravicami ali kompetencami vojskujočih se strank v pogledu preiskave, zajetja in morebitne zaplenbe trgovskih ladij.

Glede ladij velja za določitev njihovega značaja, kakor smo že videli, pravilo, da določajo značaj nevtralne ali sovražne ladje zastava in krovni dokumenti. Krovni dokumenti so obenem dokaz za pravico ladje, da nosi določeno zastavo. Ladja, ki bi v izogib nevšečnosti potvora (falzificirala) svoj značaj (na primer s tem, da zaradi prevare izobesi drugačno zastavo), izgubi sleherni pravilno do nadaljnjega spoštovanja in jo sme vojskujoča se stranka, ki jo v tem zaloti, zapleniti, ako je nevtralna, a potopiti, ako je sovražna. To pravilo velja tudi za one vojne ladje, ki jih izobesi sovražna stranka, ki sicer lahko dokažejo, da služijo samo v miroljubne ali filantropске (dobrodnele) namene, kakor na primer za ladje Rdečega križa, ladje verskih misij, ladje znanstvenega značaja, ribiške ladje ali ladje male kabožane (obalne) plovbe.

Glede pošte na ladjah velja pravilo prvega člena XI. haške konvencije iz leta 1907, ki določa: »Poštna korespondenca vojskujočih se strank ali nevtralec, ne glede na njen značaj, bodisi da je uradna ali zasebna, ki se odkrije na odprtem morju na krovu sovražne ali nevtralne ladje, je nedotakljiva«. Isti člen določa, da se mora vsa pošta v primeru zajetja ali zaplenbe kake ladje, naj bo sovražna ali nevtralna, takoj in s čim manjšo zamudo odposlati, kamor je namenjena.

Glede blaga pa si moramo zapomniti tole: Zato, ker je na primer lastnik blaga sovražnik, še ne izhaja, da se mora tudi njegovo blago smatrati za sovražno. Za sovražno blago se namreč smatra samo ono blago, ki ga ladje prevažajo na račun trdke, katere sedež je na sovražnem ozemlju. O značaju blaga torej ne odloča lastništvo samo na sebi, temveč sedež lastnika ali njegovo domovinišče (domicil).

Kje je preiskava ladje nedopustna?

V pogledu postopka pri preiskavi ladij, odnosno v pogledu oblasti, ki izvira pri vojnih ladjah vojskujočih se strank iz njihovih že znanih kompetenc, velja osnovno pravilo, da ne sme vojna ladja vojskujoča se stranke nikdar izvršiti preiskave v teritorialnih vodah nevtralne države. Na to sem deloma že opozoril, ko sem govoril o pravicah nevtralec, odnosno o dolžnostih vojskujočih se strank v pomorski vojni.

Opozorila ladij pred preiskavo

Mednarodna pravila o nadzorstvu trgovskih ladij v pomorski vojni so vedno izhajala s stališča, da se morajo vojskujoče se stranke izogniti slehernemu svojevremennemu postopanju v izvrševanju svojih kompetenc. Zato je obveljal običaj, da mora ladja, ki hoče izvršiti preiskavo kake trgovske ladje, to najprej opozoriti s topovskim strelom. Tako opozorila ladja mora takoj izobesi in razviti svojo zastavo, kar pa včasih za ugotovitev značaja opozorne ladje še ni dovolj. Večkrat se namreč pripeti, da na primer sovražna ladja izobesi zastavo kake nevtralne države ali pa ladja manjše nevtralne države zastavo večje, da bi se izognil nadaljnjim sitnostim. Zato sledi največkrat tudi pregled krovnih dokumentov.

Ladje brez spremstva in ladje s spremstvom

Končno je treba glede dolžnosti opozoril ločiti med ladjami brez spremstva in onimi s spremstvom ali konvojem. Zgoraj naznačena pravila o opozorilih veljajo le za prve lad

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in življenjske računanice po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se računajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Izvežbanega

železninarja sprejme trgovina v mestu na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe s prepisi sprave valin zahtevki na ogl. odd. Jutra pod »Bela Krajina«. 28391-1

Plačini natakari

mlajša, do 25 let, z dobrimi spravevali, zmožen nekaj kavic dobi stalno mesto. Ponudbe s sliko na Hotel Triglav, Sevnica. 28699-1

Briv. pomočnika

samoostojno, tudi za trajno, sprejme 6. novembra Oton Heimgartner, Slov. Bistrica. 28700-1

Začetnico

za pisarno, z znanjem strojeopisa in stenografije — sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna 708«. 28708-1

Postrežnico

pridno, pošteno, iščem za popoldan. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28710-1

Brivskega

pomočnika mlajšega, res dobrega in samostojnega delavca sprejme takoj talon Breskvar Ivo, Domžale. 28714-1

Hišnika

brez otrok, s pridno ženo, večjo postrežnico, vajeno čistoče, dobi mesto za večjo hišo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čistoča«. 28713-1

Lesnega prejemalca

večjega italijanskega, sprejem. takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prejemalce«. 28715-1

Službo išče

Tkalski podmojster verziran in sposoben 28 let star, s tekstilnim tečajem in triletno prakso išče službo za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Slovenec«. 28311-2

Mlada gospodična

mirnega značaja, ljubiteljica otrok, si želi službe pri boljši družini. Gre tudi za soborico v večji hotel. — Cenj. ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Zanesljiva — poštena«. 28719-2

Vajenci (ke)

za zobotehniškega vajenca pre 16letni maturant mehanike šole. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28706-44

Kupim

Hladilno napravo dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Frigidare«. 28701-7

Auto, moto

Avto Fiat 521

s koncesijo ali brez, prodam. Tudi na obroke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28697-10

Ujetnika v deželi lam

Od tega plavajočega gibanja se je obveza na Johnovih očeh nekoliko premaknila, in ko je fant radovedno poškili svojem korenjaskemu nosu čez hrbet, je malo manjkalo, da ni vzkliknil od strahu. Mož je namreč varno plezal po navpični skalni steni, in nič ni bilo videti, da bi ga breme kaj težilo! V svoje začudenje je John opazil, da se je vlekle po strmi skali, kakor daleč je segalo oko navigor in navdol, vrsta ozkih lukenj, baš dovolj širokih, da se je imela noga kam opreti. Bili so že precej visoko v steni, in Johna je kar zamrazilo, ko je pomislil, da bi utegnilo nosu spodrsniti. Toda zbral se je in pazil, da ne bi s kakim nerodnim gibom povzročil nesreče. Kaj bi rekel ubogi oče, ki je moral biti nekoliko nad njim, enako zaupčen in v enaki nevarnosti kakor John!

Razno

PREMOG

KOKS — DRVA

nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5.

Telefon 20-59.

Postrežba brezhibna.

Sobo

opremljeno, s centralno kurjavo, oddam. Gregorčičeva, 17a, II. 28717-23

Sobo

opremljeno, oddam 1. novembra, poštini in čisti stranki v Malgjevi ul. 6. Hrastrnik Avgusta, ul. 6. Ljubljana, Malgjeva 6. 28716-23

Sobe išče

6 ali več sob od katerih eno zelo veliko išče v središču mesta trgovski zastopstvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zastopstvo«. 28704-23a

Sobo

z dvema posteljama in posebnim vzhodom, iščeta dva gospoda za 1. novembra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dostojne«. 28707-23a

Opremljeno sobo

v centru, mirno, solčno, večjo, s kopalnico, iščem za 1. novembra. Plačam 500-700 din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 28711-23a

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato drage kamne, srebro, vas kovrste antikvitete kupuje po najvišji ceni

A. Božič

Ljubljana, Franciskanska 3. 28703-36

Vsakovrstno zlato

cupuje po najvišjih cenah

CERNE — juvelir.

Jubljana — Wolfova

Naše gledališče

D R A M A

Torek, 24. zaprt.

Sreda, 25. Kacijanar. Red Sreda.

Četrtek, 26. Antigona. Red A.

Prihodnja premiera v drami bo Obojčje

va igra »Striček Vanja« z Levjem v naslovni vlogi. Nadalje bodo sodelovali: Skrbinešek Serebrjakov, Danilova Jelena, V. Juvanova Sofija, Gabrijelčeva Marja, Vojnicka, Krajci Astrov, Daneš Teljegin, Rakarjeva Marina in Vertin delavec. Igro bo zrealiziral dramaturg Josip Vidmar. Premiera bo predvidoma v soboto za premierski abonma.

Nova mladinska igra. Poleg že znane

igre »Pikica in Tonček«, ki predstavlja popolnoma nov tip otroške predstave, ker črpa svojo snov iz sodobnega življenja, je napisal Kästner v podobnem slogu novo: »Emil in detektivi«, ki jo študirajo v drami kot prihodnjo mladinsko predstavo. Igro bo zrealiziral prof. Šest.

Uprava Narodnega gledališča prosi občinstvo, naj prihaja k opernim in dramskim predstavam točno ob osmih, ker motijo zamudniki potek začetka predstave in soobiskovalce.

O P E R A

Torek, 24. Kjer škrijanček žvrgoli. Red B.

Sreda, 25. zaprt.

Četrtek, 26. Glumač Matere božje. Red četrtek.

Petek, 27. ob 15.: Poljub. Dijaška predstava. G. Globoko znižane cene.

Ga. Vidaličeva je poleg svojih izvrstnih

opernih kreacij že lansko sezono uspešno nastopila tudi v opereti. V znanem Leharjevem delu »Kjer škrijanček žvrgoli« nastopa v izrazito pevski vlogi igralke Vilme. Ob njej se je zelo lepo uveljavila mlada članica mariborskega gledališča gđ. Jelka Iglčeva, nadalje pa še gg.: Zupan, Peček, Sancin in Janko. Interesantno, čeprav neobsežno vlogo ima tudi gđ. Barbičeva.

Opozarjamo na petkovo dijaško predstavo v opernem gledališču. Peli bodo Smetanovo opero »Poljub«. Cene dijaške.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 24.: Veriga. Red B.

Sreda, 25.: Celjski grofje. Gostovanje v Celju.

Četrtek, 26.: Hlapec Jernej in njegova pravica. Red A.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 25.: Celjski grofje. Gostovanje mariborskega gledališča.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

SPORT

Nekaj pripisov o zadnji nedelji

Prvenstvo LNP v številkah

Kakor je že obširno poročalo ponedeljsko »Jutro«, je bila v nedeljo v območju LNP zelo bogata prvenstvena nedelja, ki je prinesla sedem novih prvorazrednih izidov in v dveh skupinah — ljubljanski in mariborski — tudi zaključila jesenski del tekmovalstva.

V ljubljanski skupini so vsa moštva odigrala po sedem tekem in je ostal med vsemi najboljši ljubljanski Mars, drugo in tretje mesto pa sta z neznatno razliko zavzela dva podeželska kluba, in sicer Bratstvo z Jesenic in SK Kranj.

V mariborski skupini je samo šest udeležencev in je tako prišlo na vsak klub v jesenskemu delu tekmovalstva samo po pet tekem. Jesenski prvak je postal šele minulo nedeljo Čakovčiči SK, tesno za njim je mariborski Železničar, medtem ko je ostalo tretje mesto s 4 točkami, toda z boljšo razliko golov ISSK Maribor.

V naslednjem objavljamo še pregled prvenstvenega tekmovalstva v območju LNP v tabelah, ki so naslednje:

Ljubljanska skupina

Mars	7	6	0	1	17:10	12
Bratstvo	7	5	0	2	28:16	10
Kranj	7	4	2	1	20:13	10
Jadran	7	2	2	3	17:16	6
Hermes	7	2	1	4	18:17	5
Disk	7	2	1	4	20:25	5
Reka	7	1	2	4	10:18	4
Svoboda	7	1	2	4	10:25	4

Celjska skupina

Amater	3	2	1	0	9:2	5
Olimp	4	2	1	1	7:7	5
Celje	3	2	0	1	10:8	4
Hrastrnik	3	1	0	2	4:5	2
Atletik	3	0	0	3	2:10	0

Mariborska skupina

ČSK	5	4	0	1	12:7	8
Železničar	6	3	1	1	7:6	7
Maribor	5	2	0	3	11:7	4
Rapid	5	2	0	3	8:8	4
Gradjanski	5	1	2	2	9:16	4
Mura	6	1	1	3	6:9	3

Se nekaj o srbski ligi

Kakor v hrvatsko-slovenski ligi, tako je bilo tudi v srbski ligi preteklo nedeljo odigranih pet ligaških tekem iz V. kola. Kakor je čitateljem že znano, so se vse te tekme po večini končale z zmagami favoritov, kar pa ne velja za drugo beogradsko srečanje, kjer je Jedinstvo iztrgalo Jugoslaviji dragoceno točko in tako ne samo njej močno pokvarilo pozicijo, temveč posredno pomagalo tudi večnemu rivalu Jugoslavije — BSK — na vrh tabele.

Te tekme se bodo nadaljevale s VI. kolom že naslednje nedeljo, in sicer po naslednjem razporedju:

v Beogradu: BSK — Ba'ta in Bask — Vojvodina, v Zemunu: Zemun — Jugoslavija, v Subotici: Žak — Jedinstvo in v Skoplju Gradjanski — Slavija (S).

Do teh tekem pa je prvenstvena tabela v tej ligi naslednja:

BSK	5	4	0	1	18:6	8
Slavija (S)	5	4	0	1	17:6	8
Jugoslavija	5	3	2	0	12:5	8
Jedinstvo	5	2	2	1	11:10	6
Gradjanski (S)	5	3	0	2	10:11	6
Ba'ta	5	2	1	2	11:9	5
Vojvodina	5	1	2	2	8:13	4
ŽAK	5	1	0	4	10:13	2
Bask	5	0	2	3	3:9	2
Zemun	5	0	1	4	4:22	1

Kje bodo v nedeljo 29. t. m. igrali v naši ligi?

Prihodnjo nedeljo bo v hrvatsko-slovenski ligi zadnji termin iz jesenskega dela

Atleti so zaključili sezono

Dvodnevni miting SK Celja z lepimi rezultati

SK Celje je preteklo soboto in nedeljo z lepimi uspehi mitingom zaključilo svojo uspešno letošnjo atletsko sezono. Na tekmovalstvo so prišli številni tekmovalci, predvsem člani mariborskih klubov Železničarja, Maratona in Rapida ter po en atlet Primorja, Planine in Ilirije iz Ljubljane. Močno so bili tudi zastopani atleti prireditelja. Na tekmovalstvu so bili doseženi dobri rezultati, bili pa bi gotovo boljši, če ne bi bilo v nedeljo kvarilo tekmovalstva deževno in hladno vreme, kar je znatno vplivalo na atlete; tudi teren je bil nekoliko razmešan. Udeležba tekmovalcev bi bila gotovo še večja, če bi bilo lepše vreme. Omembe vreden rezultat je predvsem met kladiva inž. Stepišnika, za katerega je vladalo največje zanimanje, ki pa je tudi izpolnil vsa pričakovanja ter dokazal svojo dobro formo in potrdil sloves, ki ga uživa kot naš najboljši metalec kladiva. Žal, se ni mogel uveljaviti Mariborčan Gujznik, ker ga je pri treningu ovirala pokvarjena noga. Tudi ostali so se lepo izkazali. Treba je omeniti številni in kakovostni napredek mlajših, kar je dokaz, da bo slovenska atletika še dolgo prevladovala na atletskem področju v naši državi. Pozabiti pa ne smemo omeniti odlične organizacije prireditve, ki se je razvijala po določenem programu, tako da so se istočasno vršile po dve ali tri točke. Kakor se je tekmovalstvo točno tako.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1. Orozsy (Rapid) 3.23; 2. Jenko 2.82; 3. Blaško (oba C) 2.52. Jun.: 1. Roller (R) 2.91.

200 m: Sen. 1. Skušek (Pr) 24.9; 2. Jakec (C) 25; 3. Ledinek (Z) 26.2. Jun.: 1. Julius (R) 25.1; 2. Hrovat (Z) 26.1; 3. Mik (Z) 27.8.

Met kladiva: Sen. 1. inž. Stepišnik (Ilirija) 49.38; 2. Gujznik (C) 43.73; 3. Kodre (C) 29.02.

Skok s palico: Sen. 1.